

Strategia Rozwoju Gminy Ciechocin na lata 2016-2026



Wykonawca: Dorfin Grant Thornton Frąckowiak
Sp. z o. o. Sp. k.
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń
T +48 56 657 55 91
F +48 56 475 45 47
www.GrantThornton.pl



Data: kwiecień 2016 r.

Spis treści

1.	Wprowadzenie	9
1.1.	Zakres terytorialny Strategii.....	9
1.2.	Okres objęty Strategią.....	9
1.3.	Uzasadnienie opracowania Strategii.....	9
1.4.	Metody pracy nad Strategią	9
2.	Raport stanu. Analiza i diagnoza strategiczna.....	11
2.1.	Przestrzeń i środowisko	11
2.1.1.	Położenie administracyjne i geograficzne	11
2.1.2.	Położenie komunikacyjne.....	13
2.1.3.	Walory przyrodnicze.....	13
2.1.4.	Walory kulturowe.....	16
2.2.	Spółeczeństwo.....	17
2.2.1.	Demografia	17
2.2.2.	Wiek i struktura wykształcenia mieszkańców.....	21
2.2.3.	Gospodarstwa domowe oraz źródła ich utrzymania	22
2.2.4.	Mieszkalnictwo	24
2.2.5.	Struktura zatrudnienia i rynek pracy	26
2.2.6.	Bezrobocie	27
2.3.	Gospodarka.....	30
2.3.1.	Rolnictwo	30
2.3.2.	Przedsiębiorczość.....	31
2.3.3.	Tereny inwestycyjne.....	33
2.4.	Infrastruktura techniczna.....	33
2.4.1.	Infrastruktura transportowa i komunikacyjna	33
2.4.2.	Gospodarka wodno-ściekowa.....	34
2.4.3.	Gospodarka odpadami.....	35
2.4.4.	Infrastruktura elektroenergetyczna i gazowa	36
2.4.5.	Infrastruktura telekomunikacyjna.....	36
2.5.	Infrastruktura społeczna	37
2.5.1.	Infrastruktura edukacyjna	37
2.5.2.	Infrastruktura sportowa	40
2.5.3.	Infrastruktura kultury	40
2.5.4.	Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej.....	41
2.5.5.	Infrastruktura bezpieczeństwa publicznego	45
2.6.	Jakość zarządzania.....	45

2.6.1.	Analiza zdolności inwestycyjnej.....	45
2.7.	Jakość kapitału społecznego	46
2.8.	Podsumowanie analizy i diagnozy	48
2.8.1.	Strefa społeczna	48
2.8.2.	Gospodarka, środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe	49
2.8.3.	Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna	49
3.	Analiza SWOT.....	51
4.	Rozwój strategiczny w latach 2016-2026.....	54
4.1.	Obszary problemowe	54
4.2.	Wizja rozwoju	55
4.3.	Misja oraz cele Strategii.....	56
4.3.1.	Misja rozwoju	56
4.3.2.	Cele strategiczne.....	56
4.3.3.	Cele operacyjne.....	57
4.3.4.	Zadania w ramach poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych	57
4.3.5.	Analiza WiP – ważności i prawdopodobieństwa działań strategicznych.....	60
4.4.	System wdrażania i finansowania Strategii.....	65
4.4.1.	Kluczowe instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania Strategii	65
4.4.2.	Główne źródła finansowania	66
5.	Plan zadań inwestycyjnych na lata 2016-2026	68
6.	Spójność kierunków rozwoju Gminy i planowanych przedsięwzięć z dokumentami programowymi i planistycznymi.....	70
6.1.	Poziom wspólnotowy	71
6.2.	Poziom krajowy	73
6.3.	Poziom regionalny	75
6.4.	Poziom lokalny.....	76
7.	System wdrażania, sposoby monitorowania i kontroli.....	78

Spis tabel

Tabela 1. Problemy główne	8
Tabela 2. Cele główne.....	8
Tabela 3. Odległość Gminy Ciechocin od wybranych miast województw kujawsko-pomorskiego w km ..	13
Tabela 4. Formy ochrony krajobrazu na terenie Gminy Ciechocin	15
Tabela 5. Najważniejsze zabytki Gminy Ciechocin	16
Tabela 6. Prognozy demograficzne dla obszaru wiejskiego powiatu golubsko-dobrzyńskiego na lata 2016-2050	20

Tabela 7. Ruch naturalny i migracje ludności na obszarze wiejskim powiatu golubsko-dobrzyńskiego w latach 2016-2050.....	21
Tabela 8. Gospodarstwa domowe a użytkowanie dzielek rolnych w Gminie Ciechocin.....	23
Tabela 9. Zarobkowe gospodarstwa domowe w Gminie Ciechocin	24
Tabela 10. Wskaźniki zasobów mieszkaniowych Gminy Ciechocin na tle powiatu golubsko-dobrzyńskiego (w %)	25
Tabela 11. Struktura bezrobocia w 2014 r.....	28
Tabela 12. Udział powierzchni użytków rolnych w powierzchni Gminy Ciechocin ogółem.....	30
Tabela 13. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz korzystający z sieci na terenie Gminy Ciechocin	34
Tabela 14. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na obszarze Gminy Ciechocin w 2014 r.	35
Tabela 15. Pokrycie Gminy Ciechocin infrastrukturą telekomunikacyjną (2013 r.)	36
Tabela 16. Rodzaje i liczba placówek edukacyjnych oraz ich uczniów (2006 – 2015)	38
Tabela 17. Średnie wyniki sprawdzianu szóstoklasisty (2013-2015).....	38
Tabela 18. Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku 2015.....	39
Tabela 19. Tygodniowa liczba godzin dodatkowych zajęć rozwijających kompetencje kluczowe (2015 r.).....	39
Tabela 20. Instytucje kultury.....	41
Tabela 21. Liczba porad lekarskich udzielonych na terenie Gminy Ciechocin w latach 2007-2014.....	42
Tabela 22. Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej wg powodów trudnej sytuacji życiowej w latach 2010, 2013, 2015	42
Tabela 23. Kwoty udzielonych świadczeń (2010-2014)	44
Tabela 24. Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Ciechocin.....	47
Tabela 25. Mocne i słabe strony	51
Tabela 26. Szanse i zagrożenia	53
Tabela 27. Przedsięwzięcia dla Celu strategicznego I.....	58
Tabela 28. Przedsięwzięcia dla Celu strategicznego II.....	58
Tabela 29. Przedsięwzięcia dla Celu strategicznego III.....	59
Tabela 30. Ocena ważności i prawdopodobieństwa działań strategicznych w sferze Gospodarka, środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe.....	61
Tabela 31. Ocena ważności i prawdopodobieństwa działań strategicznych w sferze Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna.....	62
Tabela 32. Ocena ważności i prawdopodobieństwa działań strategicznych w Sferze społecznej	63
Tabela 33. Plan działań inwestycyjnych w sferze Gospodarka, środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe	68
Tabela 34. Plan działań inwestycyjnych w sferze Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna.....	68
Tabela 35. Plan zadań inwestycyjnych w Sferze społecznej.....	69
Tabela 36. Zgodność strategii z dokumentami strategicznymi – Poziom wspólnotowy.....	71

Tabela 37. Zgodność strategii z dokumentami strategicznymi – Poziom krajowy	73
Tabela 38. Zgodność strategii z dokumentami strategicznymi – Poziom regionalny	75
Tabela 39. Zgodność strategii z dokumentami strategicznymi – Poziom lokalny	76

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności gminy Ciechocin w latach 2006-2015	17
Wykres 2. Liczba ludności w Gminie Ciechocin wg sołectw w 2015 r.	18
Wykres 3. Liczba ludności Gminy Ciechocin w podziale ze względu na płeć (2006-2015)	18
Wykres 4. Ruch naturalny na obszarze Gminy Ciechocin (2006-2015)	19
Wykres 5. Migracja ludności w Gminie Ciechocin (2010-2014)	19
Wykres 6. Udział procentowy poszczególnych grup wiekowych w liczbie ludności w Gminie Ciechocin w latach 2006-2015	21
Wykres 7. Wykształcenie mieszkańców Gminy Ciechocin na tle powiatu, rok 2002	22
Wykres 8. Wykształcenie mieszkańców Gminy Ciechocin w podziale na płeć (2002 r.)	22
Wykres 9. Procentowe zestawienie niezarobkowych źródeł utrzymania gospodarstw domowych w Gminie Ciechocin	23
Wykres 10. Praca najemna i na rachunek własny w Gminie Ciechocin	24
Wykres 11. Ilość budynków mieszkalnych w Gminie Ciechocin na tle powiatu golubsko-dobrzyńskiego (2010-2014)	24
Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Ciechocin na tle powiatu golubsko-dobrzyńskiego (2010-2014)	25
Wykres 13. Procentowy udział mieszkań wyposażonych w instalacje sanitarne we wszystkich mieszkaniach w Gminie Ciechocin	26
Wykres 14. Pracujący wg płci na terenie Gminy Ciechocin	26
Wykres 15. Pracujący na 1 000 mieszkańców w 2014 r.	27
Wykres 16. Bezrobotni wg płci na terenie Gminy Ciechocin	27
Wykres 17. Bezrobotni w Gminie Ciechocin wg wykształcenia w 2014 r.	28
Wykres 18. Udział liczby osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym	29
Wykres 19. Struktura gospodarstw rolnych ze względu na powierzchnię	30
Wykres 20. Liczba gospodarstw rolnych w Gminie Ciechocin w podziale na rodzaj uprawy, 2010	31
Wykres 21. Liczba gospodarstw hodowlanych na terenie Gminy Ciechocin	31
Wykres 22. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Ciechocin	32
Wykres 23. Liczba przedsiębiorstw na terenie Gminy Ciechocin w 2015 r.	32
Wykres 24. Podział przedsiębiorstw wg sekcji prowadzonej działalności w 2014 r.	33
Wykres 25. Zużycie energii przez punkty oświetleniowe na terenie Gminy Ciechocin [kWh]	34
Wykres 26. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną (2010-2015)	43
Wykres 27. Udział % osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem (2010-2014)	44

Wykres 28. Dochody własne i wydatki budżetu w zł przypadające na 1 mieszkańca w 2014 r. w gminach powiatu golubsko-dobrzyńskiego	45
Wykres 29. Dochody w zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Ciechocin w latach 2010-2014	46
Wykres 30. Struktura wydatków Gminy Ciechocin w latach 2010-2014 (w mln zł)	46

Spis map

Mapa 1. Położenie Gminy Ciechocin na tle powiatu golubsko-dobrzyńskiego.....	11
Mapa 2. Gmina Ciechocin	12

Spis schematów

Schemat 1. Analiza SWOT	51
Schemat 2. Drzewo problemów.....	54
Schemat 3. Drzewo celów.....	57
Schemat 4. Macierz WiP	60
Schemat 5. Macierz WiP - Gospodarka, środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe.....	62
Schemat 6. Macierz WiP - Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna.....	63
Schemat 7. Macierz WiP – Sfera społeczna	65
Schemat 8. Dokumenty strategiczne, z którymi Strategia Rozwoju Gminy Ciechocin wykazuje zgodność	71

Spis zdjęć

Zdjęcie 1. Jezioro Okonin.....	14
Zdjęcie 2. Osada Karbówko	16
Zdjęcie 3. Kościół parafialny w Ciechocinie	17
Zdjęcie 4. Dwór w Świątosławiu	17

Streszczenie

Strategia Rozwoju Gminy Ciechocin na lata 2016-2026 powstała z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających potrzebę kompleksowego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Głównym jej celem jest wskazanie kierunków rozwoju Gminy, jak i mieszkańców. W pracach nad przygotowaniem Strategii brali udział przedstawiciele władz, pracownicy Urzędu Gminy Ciechocin, przedstawiciele jednostek organizacyjnych Gminy, organizacji pozarządowych, rolników i przedsiębiorców oraz mieszkańcy.

Strategia jest podstawowym i najważniejszym dokumentem na szczeblu lokalnym, wskazującym problemy, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju. To nie tylko diagnoza stanu obecnego, ale także zbiór potrzeb i wynikających z nich kierunków działań. Głównym celem Strategii jest umożliwienie i sprzyjanie efektywnemu, prawidłowemu i szybkiemu rozwojowi Gminy zgodnie z przyjętym planem. Wspiera pozytywne zmiany zachodzące na obszarze Gminy i pomaga w minimalizowaniu lub przewyżnianiu pojawiających się barier. Dokument ten ułatwia lokalnym władzom rozwiązywanie problemów gospodarczych, społecznych, ekologicznych i prawnych, jak również racjonalne organizowanie przyszłych działań. Opracowanie strategii jest ponadto istotne z punktu widzenia możliwości ubiegania się o środki zewnętrzne – krajowe i zagraniczne, w tym środki z Unii Europejskiej.

Inną przesłanką przemawiającą za koniecznością opracowania dokumentu jest także chęć przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego wchodzących w skład Gminy sołectw, poprzez podejmowanie nowych wyzwań i konsekwentne realizowanie zaplanowanych działań. Strategia powinna przyczynić się do wzrostu atrakcyjności życia społeczno-kulturalnego, aktywizacji społeczności lokalnej. Priorytetowym zadaniem Strategii jest poprawa warunków życia mieszkańców. Opracowanie tego dokumentu pozytywnie wpłynie na planowanie rozwoju Gminy, jak również ułatwi codzienną działalność i podejmowanie decyzji przez jej władze.

Strategia została przygotowana w wyniku prac prowadzonych przez władze i pracowników Gminy oraz ekspertów Dorfin Grant Thornton Frąckowiak Sp. z o.o. W pracach zespołu brali udział niezbędni eksperci i specjaliści z poszczególnych dziedzin. W trakcie swoich prac zespół prowadził również konsultacje społeczne z udziałem mieszkańców oraz reprezentantów różnych środowisk działających na terenie Gminy Ciechocin.

Przy opracowywaniu Strategii wykorzystano metodę ekspercką i uspołecznioną planowania strategicznego. Strategia została przygotowana w oparciu o dokumentację oraz analizę danych statystycznych i informacji jakich dostarczyły spotkania z przedstawicielami wszystkich środowisk Gminy, a także gminne, powiatowe oraz krajowe dokumenty strategiczne. Dodatkowe źródło informacji stanowiły również badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Gminy nt. aktualnej sytuacji społeczno-ekonomicznej. Dokument uwzględnia wnioski i sugestie sformułowane w ramach spotkań konsultacyjnych i konsultacji społecznych przeprowadzonych on-line.

Opracowanie składa się z siedmiu rozdziałów, z których pierwsze trzy stanowią część diagnostyczną, a kolejne – część programową.

Charakterystyka aktualnego stanu Gminy polegała na zgromadzeniu informacji, ich analizie i ocenie w następujących obszarach:

- Przestrzeń i środowisko
- Społeczeństwo
- Gospodarka
- Infrastruktura techniczna
- Infrastruktura społeczna
- Jakość zarządzania
- Jakość kapitału społecznego

Pozwoliło to na ogólną ocenę stanu istniejącego obecnie w Gminie oraz określenie jej mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń. Jednocześnie przeprowadzona analiza SWOT umożliwiła identyfikację istniejących problemów, a następnie na wybór optymalnej drogi ich rozwiązania, stanowiąc punkt wyjścia do wyznaczenia głównych kierunków rozwoju Gminy. Na podstawie dokonanej diagnozy zostały określone obszary problemowe oraz cele, do osiągnięcia których Gmina powinna dążyć poprzez realizację planowanych przedsięwzięć.

Tabela 1. Problemy główne

Sfera	Problem
Sfera społeczna	Niski poziom integracji i aktywności społecznej na terenie gminy
Sfera gospodarcza	Niski poziom rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy
Sfera infrastrukturalna	Niezadawalający stan infrastruktury technicznej na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne

Powyższe problemy pozwoliły na określenie celów w poszczególnych sferach:

Tabela 2. Cele główne

Sfera	Cel
Sfera społeczna	Poprawa jakości życia i stopnia aktywności społecznej mieszkańców gminy
Sfera gospodarcza	Zrównoważony rozwój gospodarczy, oparty na wykorzystaniu potencjału turystycznego gminy
Sfera infrastrukturalna	Poprawa ładu przestrzennego gminy poprzez inwestycje w infrastrukturę techniczną

Źródło: Opracowanie własne

Strategia jest spójna z priorytetami i celami dokumentów szczebla unijnego, krajowego i regionalnego. Ostatnim etapem opracowania są sposoby wdrażania oraz monitorowanie realizacji Strategii.



1. Wprowadzenie

1.1. Zakres terytorialny Strategii

Strategia Rozwoju Gminy Ciechocin na lata 2016-2026 obejmuje obszar administracyjny Gminy Ciechocin, w skład której wchodzi 10 sołectw. Jednostką administracyjną obsługującą Gminę jest Urząd Gminy Ciechocin mieszczący się w Ciechocinie 172.

1.2. Okres objęty Strategią

Strategia Rozwoju Gminy Ciechocin wyznacza główne cele i kierunki jej rozwoju w latach 2016-2026.

1.3. Uzasadnienie opracowania Strategii

Celem niniejszej Strategii jest wyznaczenie głównych kierunków rozwoju Gminy w ciągu najbliższych lat. Planowanie strategiczne, które zmierza do wyznaczenia długofalowych priorytetów i sposobów ich osiągania, w sytuacji szybko zachodzących zmian umożliwia wypracowanie stabilnej podstawy do racjonalnego działania. Strategia ma stanowić narzędzie służące zapewnieniu poprzez długoterminowe i całościowe planowanie sukcesu lokalnej społeczności. Celem tego opracowania jest przygotowanie dokumentu, który pozwoli władzy lokalnej racjonalnie organizować swoje działania w przyszłości. Stanowi podstawę korzystania przez Gminę ze środków Unii Europejskiej i innych zewnętrznych źródeł finansowania. Ponadto tworzy platformę współpracy wszystkich zainteresowanych podmiotów (władz gminy, mieszkańców, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców).

1.4. Metody pracy nad Strategią

Podczas prac nad Strategią wykorzystano wiele metod i narzędzi strategicznego planowania, takich jak: metoda ekspercka i uspołeczniona, metoda aktywnego planowania strategicznego, analiza SWOT oraz metody pośrednie – konsultacje społeczne, warsztaty strategicznego planowania oraz technika „burzy mózgów”.

Dokument składa się z dwóch części:

- I. Część diagnostyczna – prezentująca diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej Gminy oraz analizę strategiczną SWOT;
- II. Część programowa – zawierająca misję, wizję i cele rozwoju oparte na zidentyfikowanych obszarach problemowych, kierunki działań i planowane przedsięwzięcia, odniesienie celów do obowiązujących nadrzędnych dokumentów strategicznych, potencjalne źródła finansowania inwestycji oraz procedurę wdrażania, monitorowania i ewaluacji strategii.

Część diagnostyczna dokumentu została opracowana na podstawie badań obejmujących dane pierwotne i dane wtórne dotyczące stanu istniejącego Gminy z uwzględnieniem danych statystycznych dla powiatu golubsko-dobrzyńskiego i województwa kujawsko-pomorskiego. Pomoc ze strony władz Gminy w zbieraniu i kompletowaniu materiałów umożliwiła przeprowadzenie analizy stanu faktycznego, pozwalając na opracowanie części diagnostycznej dokumentu.

W ramach pracy nad częścią diagnostyczną i programową strategii zorganizowane zostały spotkania konsultacyjne, w których udział wzięli przedstawiciele samorządu gminnego, mieszkańcy Gminy, przedstawiciele sfery biznesu i organizacji pozarządowych oraz lokalni inicjatorzy społeczni. Przeprowadzono cykl konsultacji z mieszkańcami, obejmujących prezentację wniosków z diagnozy społeczno-gospodarczej w obszarach: gospodarka, środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe, zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura oraz sfera społeczna oraz wyników badań ankietowych.

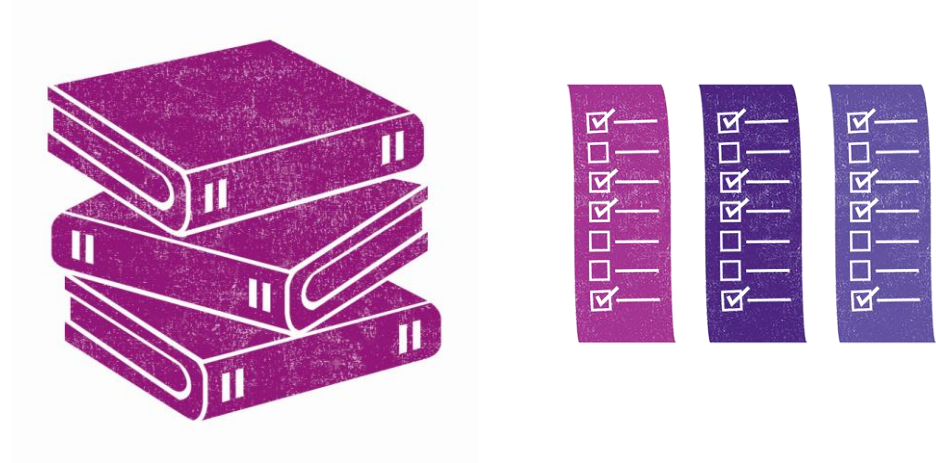
Celem spotkań było również podjęcie dyskusji nt. bieżących problemów Gminy oraz najważniejszych zadań, które powinny zostać zrealizowane w okresie obowiązywania nowej strategii.

Na podstawie prac diagnostycznych oraz zebranych informacji podczas spotkań konsultacyjnych została opracowana analiza SWOT oraz zdiagnozowane główne obszary problemowe i kierunki rozwoju.

W celu poznania opinii mieszkańców na temat aktualnej sytuacji społeczno-ekonomicznej przeprowadzone zostało badanie ankietowe. Badania te zostały przeprowadzone równoległe z toczącymi się pracami nad opracowaniem diagnozy i stanowiły dodatkowe źródło informacji o potrzebach Gminy i możliwościach jej rozwoju.

Aktywny udział przedstawicieli Gminy w pracach nad przygotowaniem dokumentu zapewnił poczucie lokalnej własności tego dokumentu i reprezentacji interesów społeczności, spełniając w ten sposób, istotne z punktu widzenia planowania strategicznego, kryterium zgody i reprezentacji społecznej. Jednocześnie pozwala to mieć nadzieję, iż realizacją strategii będą żywo zainteresowane wszystkie najważniejsze ugrupowania społeczne i gospodarcze.

Niniejszy dokument został opracowany na zlecenie Gminy przez firmę Dorfin Grant Thornton Frąckowiak Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. z siedzibą w Toruniu.



2. Raport stanu. Analiza i diagnoza strategiczna

2.1. Przestrzeń i środowisko

2.1.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Ciechocin położona jest w środkowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie golubsko-dobrzyńskim. Obszar Gminy zajmuje powierzchnię 101 km², co stanowi około 16,6% powierzchni powiatu golubsko-dobrzyńskiego i 0,6% powierzchni województwa kujawsko-pomorskiego. Ponad połowę powierzchni Gminy zajmują użytki rolne (55%). Użytki leśne stanowią natomiast 35% jej obszaru¹.

Gmina Ciechocin graniczy z następującymi gminami:

- w obrębie powiatu golubsko-dobrzyńskiego:
 - od północy z gminą Kowalewo Pomorskie
 - od północnego-wschodu z gminą Golub-Dobrzyń
 - od wschodu z gminą Zbójno
- w obrębie powiatu toruńskiego:
 - od zachodu z gminami Lubicz i Obrowo
 - od południa z gminą Czernikowo

Mapa 1. Położenie Gminy Ciechocin na tle powiatu golubsko-dobrzyńskiego



Źródło: Opracowanie własne na podstawie: serwis.bip.golub-dobzyn.com.pl

Strukturę Gminy stanowi 10 sołectw obejmujących łącznie 9 wsi:

- Ciechocin
- Elgiszewo
- Małszyce
- Miliszewy

¹ Portal Regionalny i Samorządowy REGIOset, stan na: styczeń 2016 r.

- Morgowo
- Nowa Wieś
- Piotrkowo
- Rudaw
- Świętosław

Mapa 2. Gmina Ciechocin



Źródło: Opracowanie własne na podstawie mapy.geoportala.gov.pl

Obszar Gminy Ciechocin leży w obrębie makroregionu Pojezierza Chelmińskiego-Dobrzyńskiego na granicy mezoregionów Doliny Drwęcy (północna część Gminy) i Pojezierza Dobrzyńskiego (południowa część Gminy).

Rzeźba obszaru Gminy została ukształtowana w czasie ostatniego zlodowacenia skandynawskiego, a modelowana w okresie polodowcowym. Na terenie Gminy przeważają dwa podstawowe typy rzeźby charakterystyczne dla krajobrazu młodogłacialnego: polodowcowa wysoczyzna morenowa oraz dolina Drwęcy.

Najwyżej położony punkt na terenie Gminy wznosi się 104,6 m n.p.m. (w rejonie wsi Kujawy), zaś najniżej położony 44,4 m n.p.m. w dolinie Drwęcy (na granicy z gminą Lubicz). Maksymalna deniwelacja na obszarze Gminy jest bardzo wysoka i sięga ponad 60 m, lecz lokalnie deniwelacje nie przekraczają 30 m (poza strefą krawędziową doliny Drwęcy).

Wysoczyzna morenowa przeważnie falista wznosi się średnio 90-100 m n.p.m. Zbudowana jest z gliny zwałowej, glin piaszczystych i piasków gliniastych. Wysoczyznę urozmaicają niewielkie, wąskie i o niewielkiej głębokości (5-10 m), rynny polodowcowe i doliny wód roztopowych o nieregularnym przebiegu. Są one wykorzystywane przez niewielkie cieki, a ich dna zajmują „oczka” wodne, zabagnienia,

mokradła i podmokłości. Wysoczyznę urozmaicają także liczne zagłębienia wytopiskowe, których dna także są podmokłe lub wypełnione wodą. Ponad powierzchnie wysoczyzny wznoszą się pagórki morenowe i kemowe o wysokości nie przekraczającej 10 m. Wysoczyzna morenowa oddzielona jest od doliny Drwęcy wyraźnym załomem o wysokości 30-40 m i nachyleniu do 40°. Dno doliny Drwęcy posiada klasycznie wykształcony system poziomów terasowych stopniowo obniżających się w kierunku koryta rzeki. W północnej części gminy znajduje się dość dużych rozmiarów rozszerzenie doliny Drwęcy, tzw. Kotlina Elgiszewska, której cechą charakterystyczną jest asymetria doliny – część południowa jest bardzo wąska, a część północna doliny rozszerza się do maksymalnie 7 km. Poziome terasowe doliny Drwęcy są zbudowane z piasków i żwirów pochodzenia rzecznoego, na których wykształciły się słabe gleby, które porastają w znacznej części kompleksy leśne.

2.1.2. Położenie komunikacyjne

Gmina położona jest w środkowo-wschodniej części województwa przy drodze wojewódzkiej nr 569 oraz w niedalekiej odległości od autostrady A1. W pobliżu Gminy przebiega także droga krajowa nr 15 łącząca Trzebnicę z Ostródą oraz trasa kolejowa nr 353 relacji Toruń-Olsztyn.

Obszar Gminy leży w niedalekim sąsiedztwie miasta Torunia, od którego dzieli ją około 25 km. W jej pobliżu znajdują się także mniejsze miasta, m.in.: Golub-Dobrzyń, Kowalewo Pomorskie, Wąbrzeźno i Lipno.

Tabela 3. Odległość Gminy Ciechocin od wybranych miast województwa kujawsko-pomorskiego w km

Toruń	Golub-Dobrzyń	Kowalewo Pomorskie	Wąbrzeźno	Lipno
25	12	14	30	32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odległości.info

2.1.3. Walory przyrodnicze

Gleby

Jednym z najcenniejszych zasobów przyrodniczych na terenie Gminy Ciechocin są urodzajne gleby. Gmina położona jest w zasięgu dwóch regionów glebowo-rolniczych – południowa część wchodzi w skład Regionu Dobrzyńskiego, a północna zalicza się do Regionu Doliny Drwęcy. Przeważa tutaj płakórówninna, niskofalista i niskopagórkowata rzeźba terenu, bardzo korzystna dla prowadzenia gospodarki rolnej – udział obszarów bardzo korzystnych dla rolnictwa wynosi 70,6% powierzchni użytków rolnych w Gminie.

Charakter pokrywy glebowej ściśle wiąże się z rzeźbą i litologią danego regionu. Pokrywę glebową obszaru Gminy stanowią w większości gliny zwałowe, przeważnie silnie spiaszczone, piaski naglinowe i pyły wodnego pochodzenia, z których wytworzyły się gleby pseudobielicowe, brunatne kwaśne i wylugowane – gleby kompleksu żyniego bardzo dobrego i żyniego dobrego które stanowią ok. 66% powierzchni gruntów ornych.

W północnej części Gminy, gdzie charakterystycznym elementem krajobrazu jest głęboko wcięta dolina rzeki Drwęcy, dominują gleby piaszkowe, torfowe, murszowe i aluwialne, zaliczane do słabszych kompleksów: żynio-lubinowego i żyniego słabego.

Korzystne warunki glebowe w Gminie potwierdza ocena kompleksów przydatności rolniczej gleb, według której kompleks psenny dobry, żyni bardzo dobry i żyni dobry obejmuje blisko 75% użytków

rolnych. Także ocena przyrodniczo-ekonomiczna gleb (klasy bonitacyjne) wykazała 47,5% udział klas II – IIIb. Gleby I klasy bonitacyjnej nie występują na obszarze Gminy.

Lasy

Obszar Gminy Ciechocin charakteryzuje się unikatową rzeźbą terenu i wysoką lesistością. Lasy stanowią 35% jej powierzchni (tj. 3 709 ha). Kompleksy leśne na obszarze Gminy rozmieszczone są bardzo nierównomiernie. Południowa część Gminy jest praktycznie bezleśna z uwagi na występowanie bardzo dobrej jakości gleb na obszarze wysoczyzny morenowej. Natomiast północna część Gminy to praktycznie jeden rozległy kompleks leśny porastający całe rozszerzenie doliny Drwęcy (tzw. Kotlinę Elgiszewską). Przeważają lasy na siedliskach boru świeżego, a także w mniejszym stopniu boru mieszanego świeżego. Dominują drzewostany sosnowe młodszych klas wiekowych z niewielkim udziałem gatunków liściastych (brzoza, dąb, olcha).

Wody powierzchniowe

Obszar Gminy jest stosunkowo ubogi w wody powierzchniowe. Ośią hydrograficzną terenu jest rzeka Drweca przyjmująca na obszarze Gminy, poza drobnymi ciekami, trzy znaczące dopływy: prawy – Strugę Kowalewską oraz lewe – Lubiankę i Strugę Ciechocińską.

Krajobraz Gminy urozmaicają jeziora: Okonin i Piotrkowskie.

Jezioro Okonin (o powierzchni 37 ha) jest jeziorem użytkowanym turystycznie, z wodami w I klasie czystości, zróżnicowanej linii brzegowej, piaszczystym dnie, dwóch plażach, otoczone zwartym kompleksem leśnym. Poza walorami przyrodniczymi jego atutem jest położenie w pobliżu miasta Torunia – znajduje się w zasięgu wypoczynku sobotnio – niedzielnego i świątecznego.

Zdjęcie 1. Jezioro Okonin



Źródło: www.ciechocin.pl

Jezioro Piotrkowskie leży w rymie polodowcowej w otoczeniu terenów użytkowanych rolniczo. Powierzchnia jeziora wynosi 18,3 ha, długość 1 175 m, a szerokość 250 m.

Obszary chronione

Na obszarze gminy Ciechocin znajdują się wieloprzestrzenne formy ochrony krajobrazu jak i indywidualne formy ochrony przyrody.

Tabela 4. Formy ochrony krajobrazu na terenie Gminy Ciechocin

Forma ochrony krajobrazu	Opis
Rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca”	Celem uznania rezerwatu „Rzeka Drwęca” jest ochrona środowiska wodnego i ryb w nim bytujących, w szczególności pstrąga, lososia, troci i certy. Ochroną objęto koryto rzeki wraz z przybrzeżnym pasem o szerokości 5 m po obu stronach rzeki. Na terenie Gminy Ciechocin znajduje się część rezerwatu o powierzchni 95,0 ha.
Obszar chronionego krajobrazu „Obszar doliny Drwęcy”	Na obszarze Gminy Ciechocin znajduje się część obszaru chronionego krajobrazu „Obszar doliny Drwęcy”, który chroni malowniczy krajobraz klasycznie wykształconej pradoliny Drwęcy z kompleksami leśnymi i licznymi jeziorami. Powierzchnia obszaru chronionego krajobrazu na terenie Gminy Ciechocin wynosi 5820 ha, co stanowi 57,3% jej ogólnej powierzchni.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Programu Ochrony Środowiska Gminy Ciechocin na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015.

Na terenie Gminy Ciechocin znajdują się następujące drzewa chronione jako pomniki przyrody:

- Jesion wyniosły o obwodzie 280 cm i wysokości 28 m w oddziale 233b leśnictwa Kępa
- Dąb szypułkowy o obwodzie 423 cm i wysokości 28 m w oddziale 324b leśnictwa Kępa
- Grupa 7 topól białych o obwodach 271-371 cm i wysokościach 39-42 m w oddziale 213f leśnictwa Kępa

Teren Gminy Ciechocin wchodzi w skład Obszaru Funkcjonalnego Zielone Płuca Polski – terenu charakteryzującego się wyjątkowymi wartościami przyrodniczymi i kulturowymi zarówno w skali kraju jak i kontynentu europejskiego.

Klimat

Klimat Gminy Ciechocin, charakteryzuje się przejściowością i zmiennością warunków temperatury, opadów, ciśnienia, wiatru i zachmurzenia. Średnia suma opadów należy do najniższych w kraju i nieznacznie przekracza 500 mm rocznie. Przeważają wiatry z kierunku zachodniego.

Walory turystyczne

Niewątpliwą atrakcją turystyczną Gminy Ciechocin stanowi Osada Karbówko, położona w dolinie rzeki Drwęcy. Na terenie Osady znajdują się kryte strzechą chaty, pokoje i apartamenty dla turystów, komfortowe Wellness & SPA, sale konferencyjne i balowe, oryginalne Zakątki Grillowe, Karczma Myśliwska i nowoczesna kręgielnia. Dla amatorów aktywnego spędzania czasu w ofercie przewidziano jazdę konną, przejażdżki quadami, rajdy samochodem terenowym, spływy kajakowe, wycieczki rowerowe, tenisa ziemnego i kręgle. Inną atrakcją stanowi SPA z basenem, saunami, gabinetami kosmetycznymi i Grotą Solną. W Osadzie znajduje się także mini ZOO oraz trampoliny i place zabaw dla dzieci. Osada Karbówko leży w odległości około 2 km od jeziora Okonin.

Zdjęcie 2. Osada Karbówko



Źródło: www.osadakarbowko.pl

Na turystów odwiedzających Gminę czeka Agroturystyka „Orzechowy Jar” w Elgiszewie i Ośrodek Wypoczynkowy w Okoninie, zlokalizowany w sąsiedztwie jeziora.

Przez obszar Gminy przebiegają także trzy szlaki turystyczne:

- Kujawsko-Pomorski Szlak Drwęcý
- Szlak Św. Jakuba
- Kujawsko Pomorski Szlak Fryderyka Chopina

2.1.4. Walory kulturowe

Poza środowiskiem przyrodniczym o atrakcyjności turystycznej gminy decyduje również dziedzictwo kulturowe. Rozwinięta sieć hydrograficzna oraz sprzyjające warunki glebowe stwarzały możliwości dla osadnictwa. Przeprowadzone badania archeologiczne ujawniły ślady osadnictwa pochodzące już z czasów neolitu i wczesnego okresu epoki brązu (od 5 500 do 3 600 lat temu).

Najważniejsze zabytki znajdujące się na terenie Gminy znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 5. Najważniejsze zabytki Gminy Ciechocin

Miejscowość	Obiekt
Ciechocin	Kościół parafialny z XIV w.
	Dwór biskupów kujawskich
Świętosław	Zespół dworsko-palacowy
Morgowo	Cmentarz ewangelicki
Rudaw	Wczesnośredniowieczne grodzisko
Elgiszewo	Cmentarz choleryczny
Dulnik	Drewniany młyn i chata

Źródło: www.ciechocin.pl

Zdjęcie 3. Kościół parafialny w Ciechocinie



Źródło: www.ciechocin.pl

Zdjęcie 4. Dwór w Świętosławiu



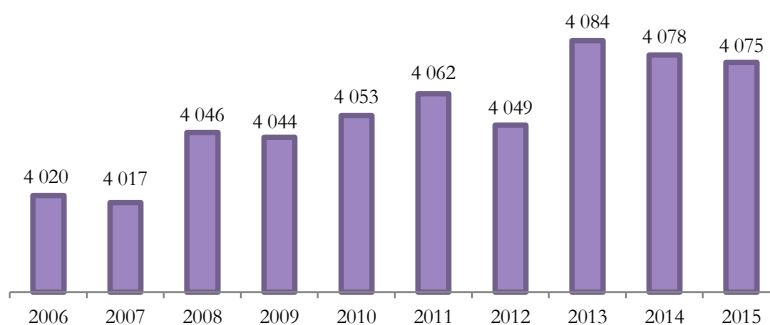
Źródło: www.ciechocin.pl

2.2. Społeczeństwo

2.2.1. Demografia

W 2015 roku Gminę Ciechocin zamieszkiwało 4 075 osób, a średnia gęstość zaludnienia obszaru wynosiła 40 os./km². Tym samym mieszkańcy Gminy stanowili 8,9% ludności powiatu golubsko-dobrzyńskiego i 0,2% województwa kujawsko-pomorskiego. W latach 2006-2015 liczba osób zamieszkujących Gminę nieznacznie się wahała. Najmniejszą liczbę ludności odnotowano w 2007 r. (4 017 os.), najwyższą zaś w 2013 r. (4 084 os.).

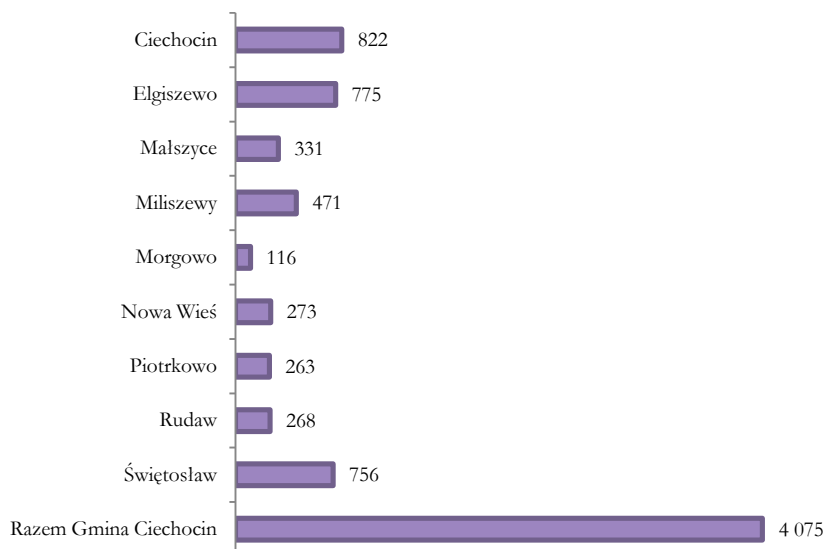
Wykres 1. Liczba ludności gminy Ciechocin w latach 2006-2015



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ciechocin

Spośród wszystkich sołectw znajdujących się w Gminie Ciechocin, największą liczbą ludności charakteryzuje się Ciechocin, który zamieszkują 822 osoby (tj. 20,17% ogólnej liczby ludności Gminy). Do większych miejscowości można zaliczyć także Elgiszewo (775 mieszkańców) i Świątosław (756 mieszkańców). Najmniejszą pod względem liczby ludności miejscowością jest Morgowo, które liczy 116 mieszkańców, co stanowi 2,85% wszystkich osób zamieszkujących Gminę.

Wykres 2. Liczba ludności w Gminie Ciechocin wg sołectw w 2015 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ciechocin

W latach 2006-2015 można zaobserwować niewielki wzrost liczby mieszkańców w sołectwach: Ciechocin (wzrost o 3%), Elgiszewo (wzrost o 7,8%), Malszyce (wzrost o 17%) i Piotrkowo (wzrost o 1,2%). Pozostałe sołectwa wykazują tendencję spadkową w zakresie liczby ludności.

W latach 2006-2015 można zaobserwować systematyczny wzrost liczby kobiet w stosunku do liczby mężczyzn. W latach 2013, 2014 i 2015 różnica ta jeszcze bardziej się uwidoczniła i wynosi około 50,5%. Tym samym współczynnik feminizacji wyrażający się liczbą kobiet przypadającą na 100 mężczyzn wyniósł 102,13. Jest to wartość porównywalna ze współczynnikiem feminizacji na wsi dla poszczególnych województw (współczynnik ten dla województwa kujawsko-pomorskiego w 2014 r. wyniósł ogólnie 106, a dla obszarów wiejskich około 100).

Wykres 3. Liczba ludności Gminy Ciechocin w podziale ze względu na płeć (2006-2015)

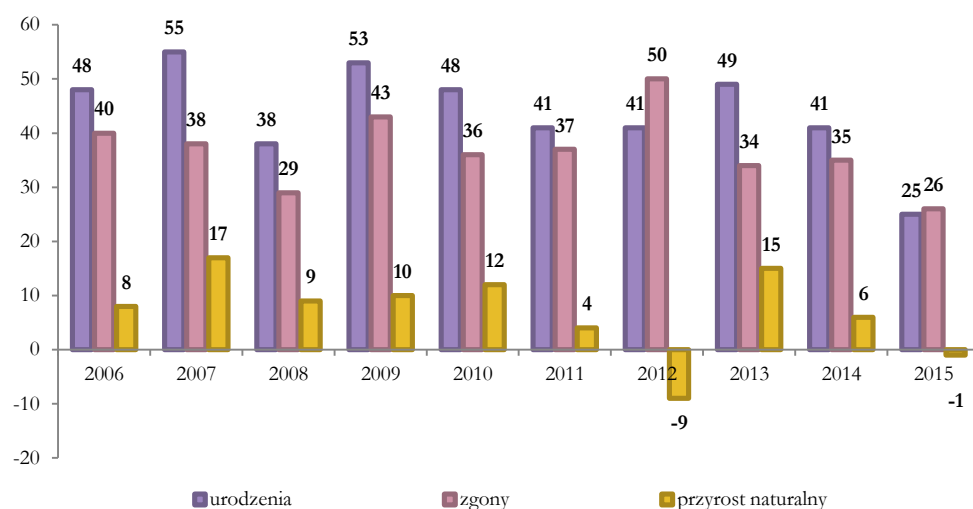


Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ciechocin

W latach 2006-2015 przyrost naturalny w gminie był generalnie dodatni. Jedynie w roku 2012 zanotowano ujemny przyrost naturalny na poziomie 9 osób oraz w 2015 r. 1 osoba. W badanym okresie najwyższy przyrost naturalny wystąpił w 2007 r. – 17 osób i w roku 2013 – 15 osób. Pod tym względem gmina nie wyróżnia się spośród innych gmin powiatu golubsko-dobrzyńskiego, gdzie wartości tego wskaźnika w większości gmin są dodatnie. Warto też zauważyć, że od 2013 r. zauważalny jest systematyczny spadek liczby urodzeń, a co za tym idzie spada także przyrost naturalny.

W ostatnich latach wskaźnik obciążenia demograficznego wyrażany liczbą mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w Gminie maleje (w 2014 r. wynosił 59,4). Jednak nadal pozostaje on wyższy niż w powiecie (57,5) i województwie (58,1).

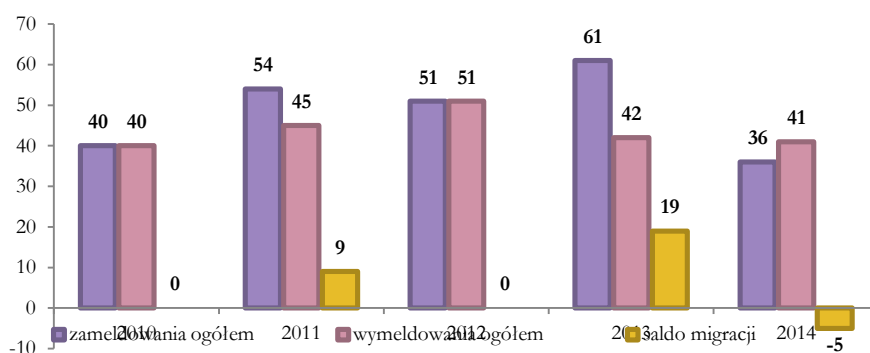
Wykres 4. Ruch naturalny na obszarze Gminy Ciechocin (2006-2015)



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Ciechocinie

W 2014 r. saldo migracji w Gminie było ujemne i wynosiło 5 osób i było niższe w porównaniu z rokiem 2013 o 24 osób. Przyrost naturalny wynosił natomiast -1.

Wykres 5. Migracja ludności w Gminie Ciechocin (2010-2014)



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL

Prognozy liczby ludności nie są szacowane w podziale na poszczególne gminy, a jedynie w podziale na obszary miejskie i wiejskie danego powiatu.

Według prognoz GUS, liczba mieszkańców powiatu golubsko-dobrzyńskiego, na terenie którego znajduje się Gmina Ciechocin, spadnie do roku 2050 o 3,5% w porównaniu z rokiem 2016.

Prognozę liczby ludności do roku 2050 dla powiatu golubsko-dobrzyńskiego, w podziale na płeć i wiek mieszkańców Gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Prognozy demograficzne dla obszaru wiejskiego powiatu golubsko-dobrzyńskiego na lata 2016-2050

Prognoza dla roku	Wiek	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2016	ogółem	28 351	14 361	13 990
	przedprodukcyjny	5 817	3 040	2 777
	produkcyjny	18 080	9 869	8 211
	poprodukcyjny	4 454	1 452	3 002
2020	ogółem	28 457	14 428	14 029
	przedprodukcyjny	5 707	2 972	2 735
	produkcyjny	18 143	9 913	8 230
	poprodukcyjny	4 607	1 543	3 064
2030	ogółem	28 566	14 471	14 095
	przedprodukcyjny	5 415	2 787	2 628
	produkcyjny	17 775	9 461	8 314
	poprodukcyjny	5 376	2 223	3 153
2040	ogółem	28 112	14 195	13 917
	przedprodukcyjny	4 875	2 515	2 360
	produkcyjny	17 435	9 071	8 364
	poprodukcyjny	5 802	2 609	3 193
2050	ogółem	27 363	13 824	13 539
	przedprodukcyjny	4 522	2 333	2 189
	produkcyjny	15 874	8 276	7 598
	poprodukcyjny	6 967	3 215	3 752

Źródło: GUS, *Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050*

Z prognoz GUS wynika także, że do roku 2050 saldo migracji na terenie powiatu będzie dodatnie. Natomiast wskaźnik przyrostu naturalnego będzie się wahał. Do roku 2020 liczba urodzeń będzie przewyższać liczbę zgonów. W kolejnych latach tendencja odwróci się, a wskaźnik przyrostu naturalnego wykaże ujemne wartości.

Poniższa tabela przedstawia prognozowany ruch naturalny i migracje ludności na obszarze wiejskim powiatu golubsko-dobrzyńskiego do roku 2050.

Tabela 7. Ruch naturalny i migracje ludności na obszarze wiejskim powiatu golubsko-dobrzyńskiego w latach 2016-2050

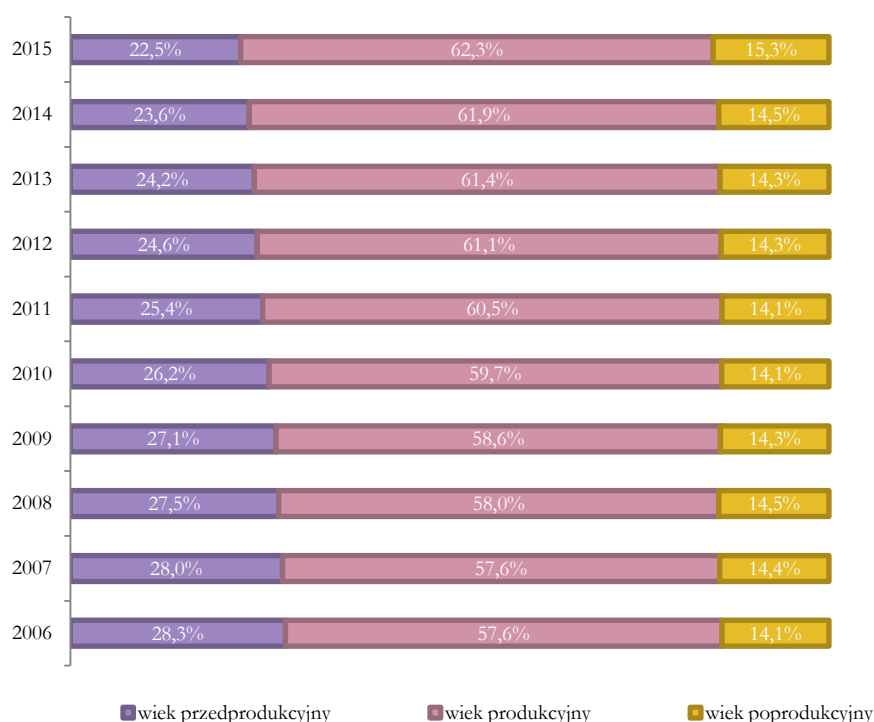
Prognoza dla roku	Ruch naturalny		Migracje wewnętrzne na pobyt stały		Migracje zagraniczne na pobyt stały	
	Urodzenia	Zgony	Napływ	Odływ	Imigracja	Emigracja
2016	303	275	319	322	2	3
2020	307	275	309	312	2	3
2030	267	273	276	283	3	3
2040	245	300	268	278	3	3
2050	234	305	270	279	3	3

Źródło: GUS, *Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050*

2.2.2. Wiek i struktura wykształcenia mieszkańców

Biorąc pod uwagę udział poszczególnych grup wiekowych w ogólnej liczbie ludności, można zauważyć postępujące zmniejszanie się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (z 28,3% w 2006 r. do 22,5% w 2015 r.). Jednocześnie wzrasta odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (z 14,1% w 2006 r. do 15,3% w 2015 r.). Podobne tendencje występują w całym powiecie golubsko-dobrzyńskim. Jest to związane z powszechnym trendem starzenia się społeczeństwa.

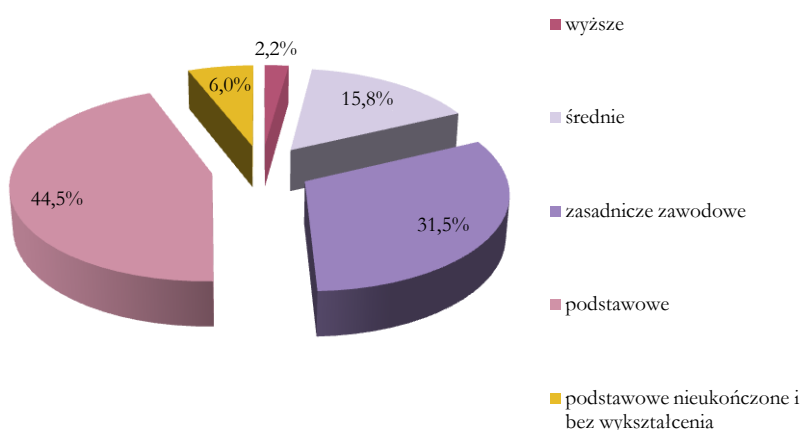
Wykres 6. Udział procentowy poszczególnych grup wiekowych w liczbie ludności w Gminie Ciechocin w latach 2006-2015



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ciechocin

Najbardziej aktualne dane o wykształceniu mieszkańców poszczególnych gmin w Polsce pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r. Wskazują one, że w tym roku największa część mieszkańców Gminy Ciechocin posiadała wykształcenie podstawowe (31,5% ludności).

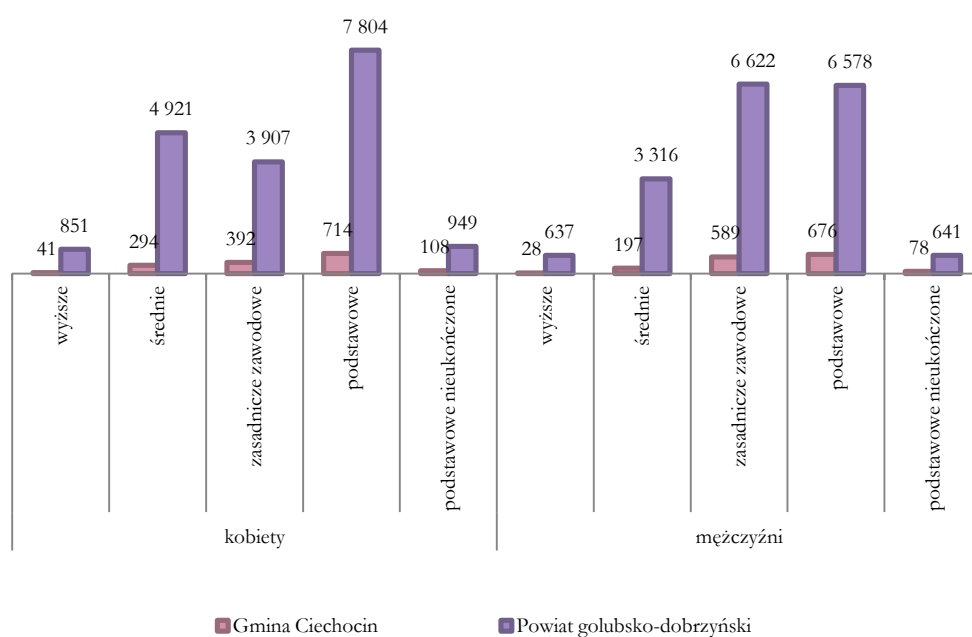
Wykres 7. Wykształcenie mieszkańców Gminy Ciechocin na tle powiatu, rok 2002



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL, Narodowy Spis Powszechny 2002

W 2002 r. w Gminie przeważał większy odsetek lepiej wykształconych kobiet na poszczególnych stopniach nauki, za wyjątkiem wykształcenia zasadniczego zawodowego, w którym dominują mężczyźni.

Wykres 8. Wykształcenie mieszkańców Gminy Ciechocin w podziale na płeć (2002 r.)



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL, Narodowy Spis Powszechny 2002

2.2.3. Gospodarstwa domowe oraz źródła ich utrzymania

W 2002 r. w Gminie Ciechocin było 1 459 gospodarstw domowych ogółem, z czego największą grupę, bo prawie połowę stanowiły gospodarstwa domowe nie użytkujące działki rolnej – 590. Wśród nich przeważały gospodarstwa jednorodzinne dwuosobowe, a także co najmniej z dwójką dzieci. Druga najbardziej liczna grupa – 496, to gospodarstwa domowe z użytkownikiem indywidualnego gospodarstwa rolnego, co oznacza, że jednym lub też jedynym źródłem utrzymania rodziny jest praca na roli. Najmniej

jest gospodarstw, których właściciele decydują się na chów zwierząt inwentarskich. Sporą grupę (168 gospodarstw) stanowią gospodarstwa domowe nierodzinne bez użytkownika działki rolnej, w tym aż 161 to gospodarstwa jednoosobowe.

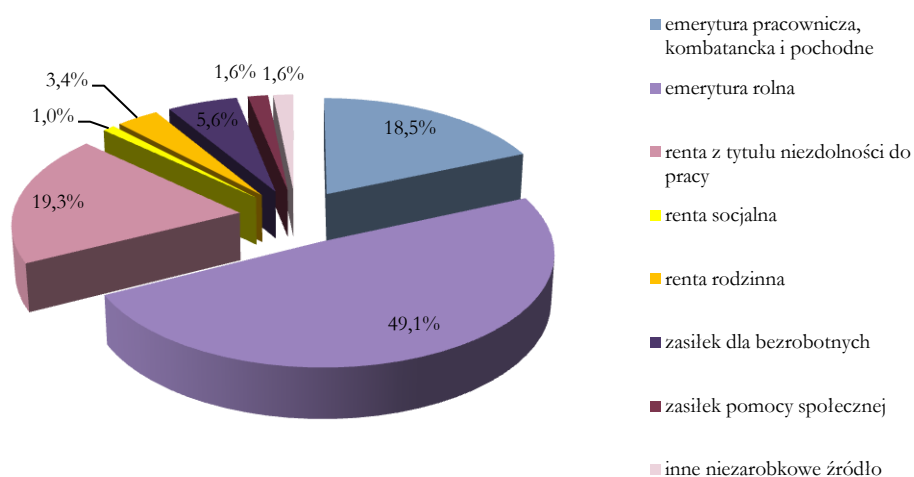
Tabela 8. Gospodarstwa domowe a użytkowanie działek rolnych w Gminie Ciechocin

Rodzaj gospodarstwa domowego	Liczba gospodarstw domowych
Gospodarstwo domowe bez użytkownika indywidualnego gospodarstwa rolnego (działki rolnej)	590
Gospodarstwo domowe z użytkownikiem działki rolnej	137
Gospodarstwo domowe z użytkownikiem indywidualnego gospodarstwa rolnego	496
Gospodarstwo domowe z właścicielem zwierząt gospodarskich	7
Gospodarstwo domowe bez użytkownika indywidualnego gospodarstwa rolnego (działki rolnej)	168
Gospodarstwo domowe z użytkownikiem działki rolnej	17
Gospodarstwo domowe z użytkownikiem indywidualnego gospodarstwa rolnego	44
Razem	1 459

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL, Narodowy Spis Powszechny 2002

Sporą grupę gospodarstw domowych stanowią gospodarstwa o niezarobkowym źródle utrzymania – w 2002 r. na terenie Gminy były 503 takie gospodarstwa. W ich grupie przeważały te utrzymujące się z emerytury rolnej (49,1%), następnie emerytury pracowniczej (18,5%) oraz renty z tytułu niezdolności do pracy (19,3%).

Wykres 9. Procentowe zestawienie niezarobkowych źródeł utrzymania gospodarstw domowych w Gminie Ciechocin



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL, Narodowy Spis Powszechny 2002

W roku 2002 było 706 gospodarstw domowych, które utrzymywały się z pracy zarobkowej. Poniższa tabela przedstawia rodzaje pracy zarobkowej w Gminie Ciechocin.

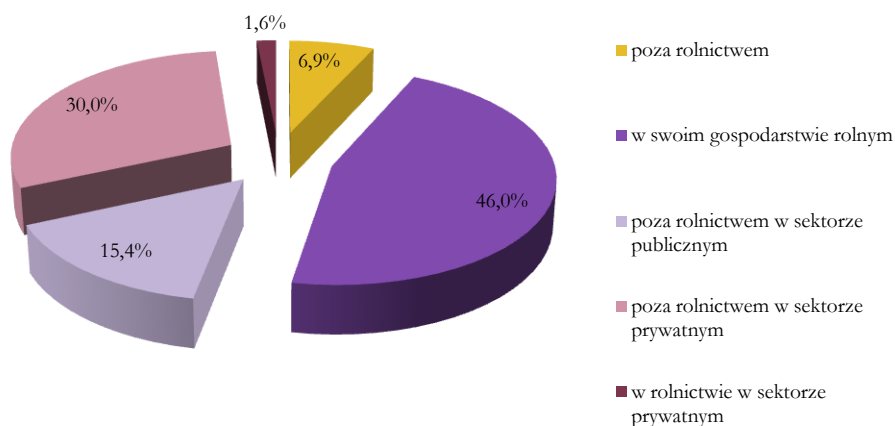
Tabela 9. Zarobkowe gospodarstwa domowe w Gminie Ciechocin

praca na rachunek własny	poza rolnictwem	49
	w swoim gospodarstwie rolnym	325
	w rolnictwie poza swoim gospodarstwem rolnym	0
praca najemna	poza rolnictwem w sektorze publicznym	109
	poza rolnictwem w sektorze prywatnym	212
	w rolnictwie w sektorze publicznym	0
	w rolnictwie w sektorze prywatnym	11
Razem		706

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL, Narodowy Spis Powszechny 2002

Najwięcej gospodarstw domowych (46%) utrzymuje się ze swojego gospodarstwa rolnego. 30% gospodarstw domowych utrzymuje się z pracy poza rolnictwem, w sektorze prywatnym, a 15,4% w sektorze publicznym.

Wykres 10. Praca najemna i na rachunek własny w Gminie Ciechocin

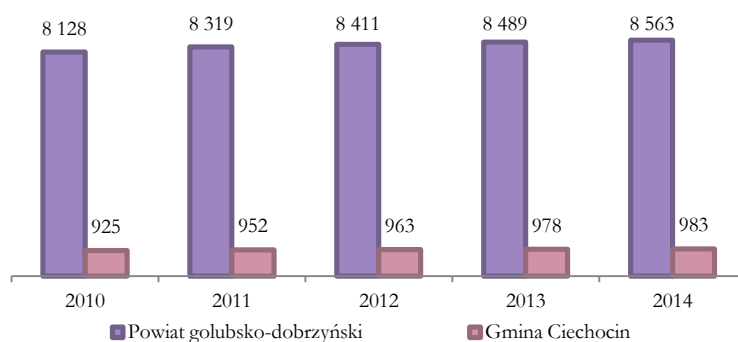


Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL, Narodowy Spis Powszechny 2002

2.2.4. Mieszkalnictwo

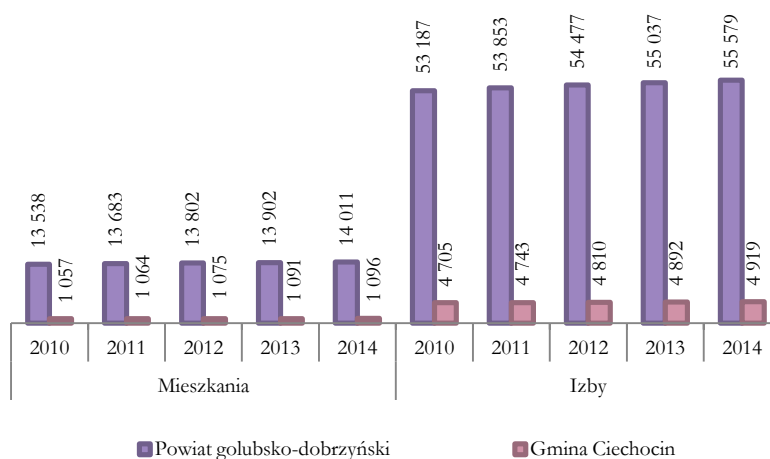
W 2014 r. ludność Gminy Ciechocin zamieszkiwała 983 budynki, w tym 1 096 mieszkań. W chwili obecnej nie ma w gminie żadnych pustostanów.

Wykres 11. Ilość budynków mieszkalnych w Gminie Ciechocin na tle powiatu gołubsko-dobrzyńskiego (2010-2014)



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ciechocin i GUS BDL

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Ciechocin na tle powiatu golubsko-dobrzyńskiego (2010-2014)



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ciechocin i GUS BDL

W latach 2010-2014 średnia przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła prawie 100,1 m². Na przestrzeni lat 2010-2014 na osobę przypadało średnio 26,7 m², co przekracza wartości dla województwa (24,1 m²) i wynosi tyle, ile w kraju (26,7 m²). Przepiętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jednego mieszkańca zwiększyła się o 1,1 m², liczba mieszkań na 1000 mieszkańców wzrosła o 8 (z 263 do 271). Świadczy to o dobrych warunkach mieszkaniowych mieszkańców gminy Ciechocin.

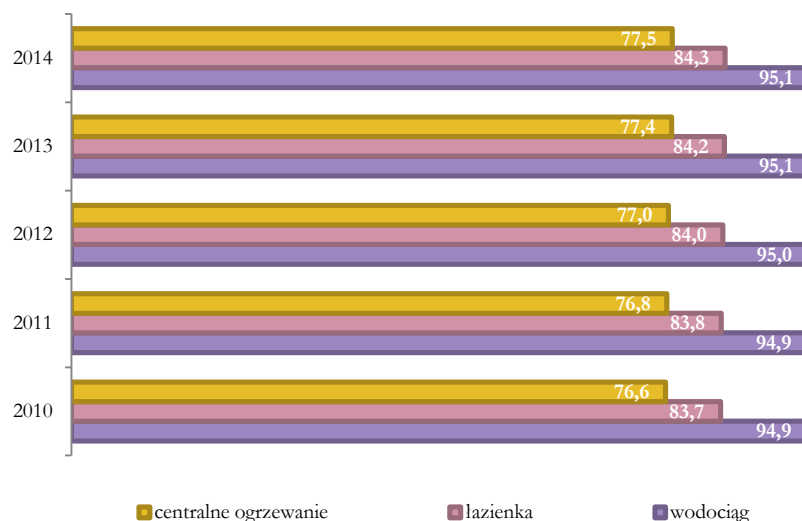
Tabela 10. Wskaźniki zasobów mieszkaniowych Gminy Ciechocin na tle powiatu golubsko-dobrzyńskiego (w %)

Wskaźnik	Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	Powiat golubsko-dobrzyński	78,0	78,2	78,5	78,9	79,1
	Gmina Ciechocin	99,5	99,6	100,3	100,4	100,6
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]	Powiat golubsko-dobrzyński	23,3	23,6	23,8	24,1	24,4
	Gmina Ciechocin	26,2	26,3	26,8	27,1	27,3
mieszkania na 1000 mieszkańców	Powiat golubsko-dobrzyński	298,4	301,4	303,7	305,7	308,3
	Gmina Ciechocin	263,3	264,5	267,7	269,8	271,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ciechocin i GUS BDL

W 2014 r. znacząca większość mieszkań posiadała dostęp do instalacji techniczno-sanitarnych. Około 95% było podłączonych do sieci wodociągowej, 84% posiadało łazienkę, natomiast 77% centralne ogrzewanie. Na tle innych gmin powiatu gmina Ciechocin wypada zdecydowanie korzystnie, mając na uwadze powyższe wskaźniki.

Wykres 13. Procentowy udział mieszkań wyposażonych w instalacje sanitarne we wszystkich mieszkaniach w Gminie Ciechocin



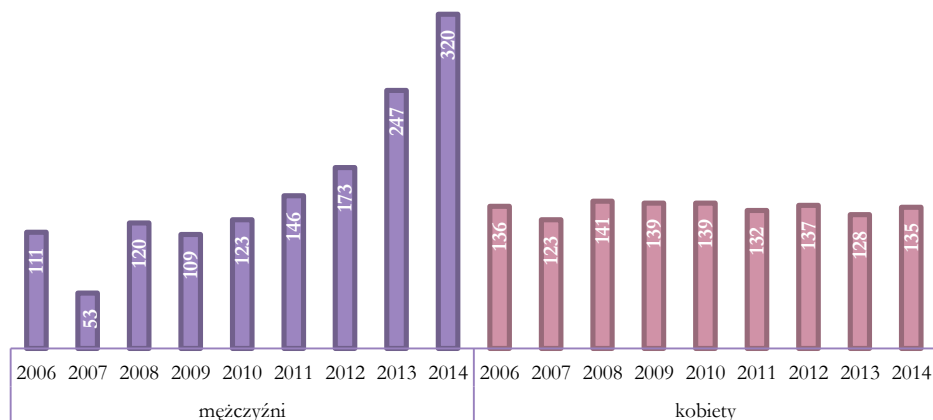
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ciechocin i GUS BDL

W gminie w znaczącym stopniu przeważają budynki jednorodzinne, które stanowią istotną część zabudowy. Zabudowy wielorodzinnej, administrowanej przez spółdzielnie mieszkaniowe i TBS w gminie nie ma.

2.2.5. Struktura zatrudnienia i rynek pracy

W 2014 r. na terenie Gminy Ciechocin mieszkało 455 osób pracujących, a ich liczba wzrosła w porównaniu z 2006 r. o 84%. W grupie osób pracujących dominują mężczyźni – stanowią oni 70% ogółu zatrudnionych. W latach 2006-2014 liczba zatrudnionych mężczyzn wzrosła o 188% i wyniosła w 2014 r. 320 osób. W tym samym czasie liczba pracujących kobiet utrzymywała się na zbliżonym poziomie – w 2014 r. zatrudnionych było 135 kobiet. Ze względu na rolniczy charakter Gminy (55% obszaru stanowią użytki rolne) miejscem pracy większości mieszkańców są gospodarstwa rolne.

Wykres 14. Pracujący wg płci na terenie Gminy Ciechocin



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2014 r. na 1 000 mieszkańców Gminy Ciechocin przypadało 113 osób pracujących. Liczba ta wzrosła w porównaniu z 2006 r. o 82% (tj. o 51 os.). Pomimo wzrostu wskaźnika w ostatnich latach, jego wartość w 2014 r. była niższa niż liczba osób pracujących przypadających na 1 000 mieszkańców w powiecie (162 os.) i województwie (216 os.).

Wykres 15. Pracujący na 1 000 mieszkańców w 2014 r.

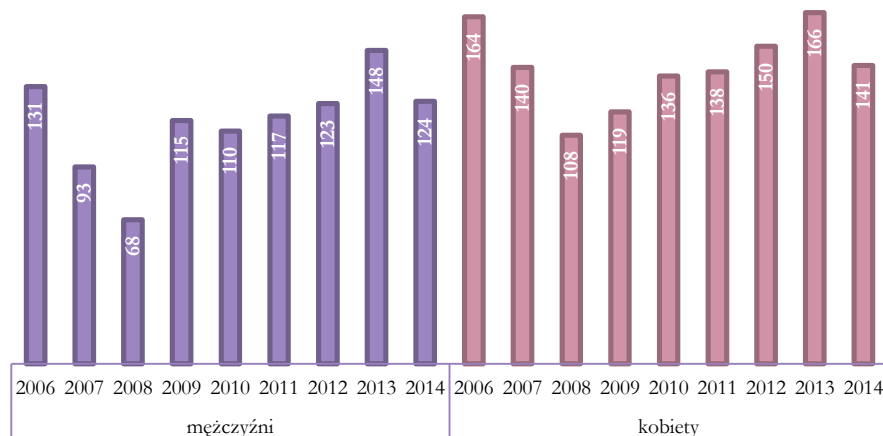


Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.2.6. Bezrobocie

Gminę Ciechocin zamieszkiwało w 2014 r. 265 osób bezrobotnych, z czego 53% stanowiły kobiety. W latach 2006-2014 liczba bezrobotnych wahała się. Najniższą liczbę osób pozostających bez pracy odnotowano w 2006 r. (176 os.) zaś najwyższą w 2013 r. (314 os.).

Wykres 16. Bezrobotni wg płci na terenie Gminy Ciechocin



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Odsetek osób bezrobotnych do 25 roku życia wynosi aż 29% i jest wyższy od wskaźnika dla powiatu, który w 2014 r. osiągnął wartość 22%. Znaczną grupę bezrobotnych mieszkańców Gminy stanowią osoby długotrwale bezrobotne – 63%. Odsetek bezrobotnych nie posiadający doświadczenia i kwalifikacji zawodowych wynosi 67% i jest wyższy niż wskaźnik dla powiatu – 62%.

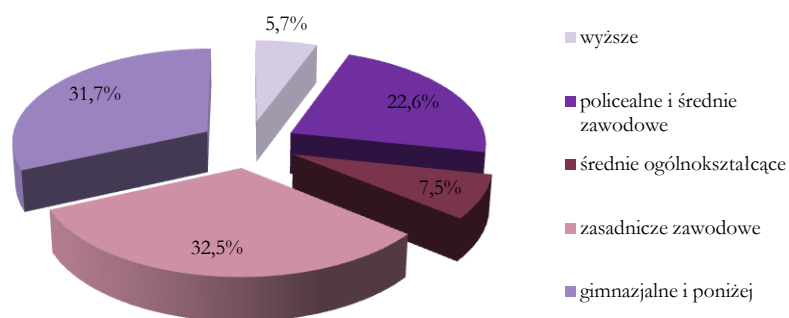
Tabela 11. Struktura bezrobocia w 2014 r.

	Gmina Ciechocin		Powiat golubsko-dobrzyński	
	Os.	%	Os.	%
Bezrobotni, w tym:	265	100	3 682	100
▪ Kobiety	141	53	2 135	58
▪ Do 25 roku życia	78	29	821	22
▪ Powyżej 50 roku życia	40	15	715	19
▪ Długotrwale (pow. 12 mies.)	168	63	2 448	66
▪ Bez kwalifikacji zawodowych	80	30	1 136	31
▪ Bez doświadczenia zawodowego	97	37	1 155	31
▪ Niepełnosprawni	9	3	172	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie PUP Golub-Dobrzyń

Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (32,5%) oraz gimnazjalnym i poniżej (31,7%). Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym i poniżej dla Gminy, kształtuje się na takim samym poziomie jak odsetek dla powiatu, który wynosi 64,2%. Znaczna część bezrobotnych mieszkańców Gminy (tj. 23%) posiada wykształcenia policealne lub średnie zawodowe.

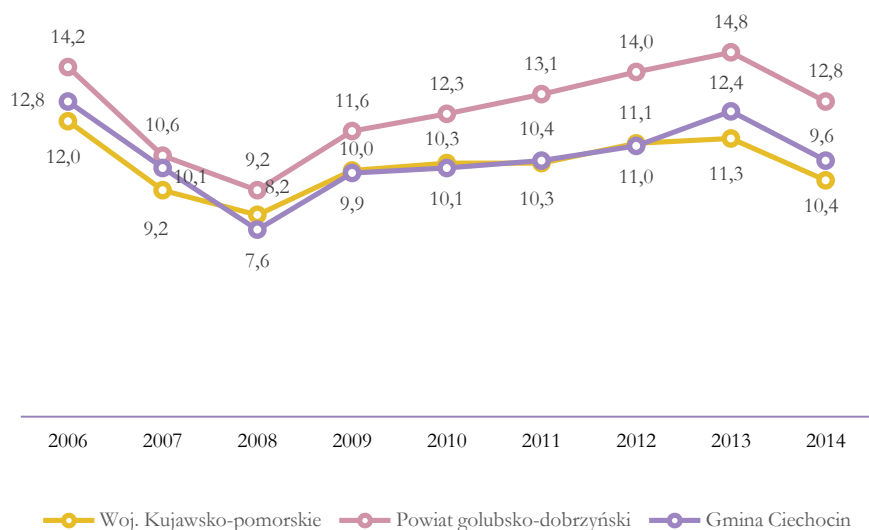
Wykres 17. Bezrobotni w Gminie Ciechocin wg wykształcenia w 2014 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie PUP

W 2014 r. udział liczby osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców Gminy w wieku produkcyjnym wynosił 10,4% i kształtował się korzystniej niż wskaźniki dla powiatu golubsko-dobrzyńskiego (12,8%), ale gorzej niż dla województwa kujawsko-pomorskiego (9,6%). W latach 2006-2014 wartość wskaźnika wahała się – najniższy jego poziom odnotowano w 2008 r. (7,6%), najwyższy zaś w 2014 r. (12,4%).

Wykres 18. Udział liczby osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.3. Gospodarka

2.3.1. Rolnictwo

Ponad połowę powierzchni Gminy (55%) stanowią użytki rolne. Podstawową funkcją gospodarczą Gminy jest zatem produkcja rolna. Na obszarze Gminy dominują grunty IV i V klasy, które stanowią ponad 52% użytków rolnych. Pozostała część gruntów to gleby II i III klasy.

Na obszarze Gminy Ciechocin znajdują się 577 gospodarstwa rolne o łącznej powierzchni 5 596,37 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 9,7 ha. Udział powierzchni gospodarstw rolnych w całkowitej powierzchni Gminy wynosi 55%.

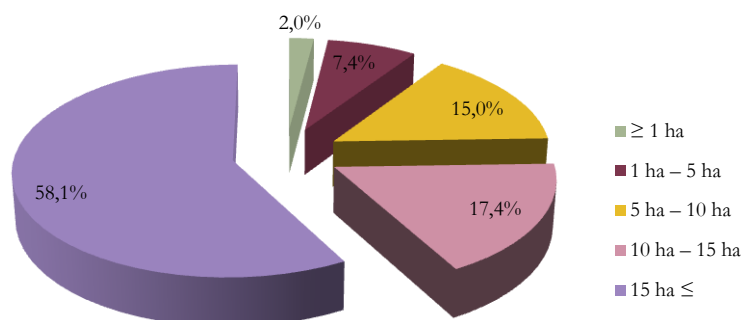
Tabela 12. Udział powierzchni użytków rolnych w powierzchni Gminy Ciechocin ogółem

Jednostka terytorialna	Liczba gospodarstw rolnych [szt.]	Powierzchnia gruntów w gospodarstwach rolnych [ha]	Powierzchnia Gminy ogółem [ha]	Udział powierzchni gospodarstw rolnych w powierzchni Gminy ogółem [ha]
Ciechocin	577	5 596,37	10 100,00	55%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL, Powszechny Spis Rolny 2010

W strukturze gospodarstw rolnych przeważają te o wielkości powyżej 15 ha. Stanowią one ponad połowę wszystkich gospodarstw położonych na terenie Gminy.

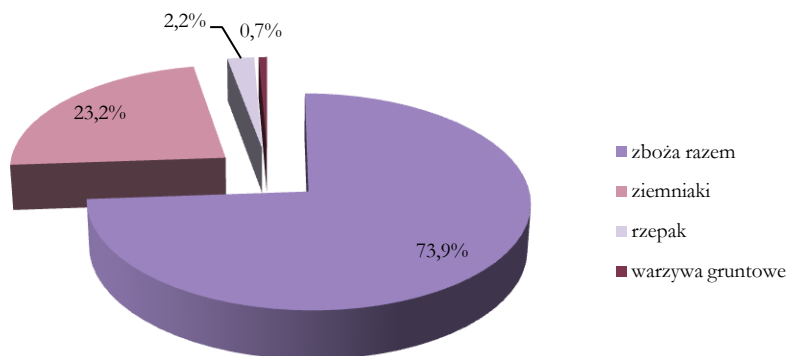
Wykres 19. Struktura gospodarstw rolnych ze względu na powierzchnię



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL, Powszechny Spis Rolny 2010

Dobre warunki przyrodniczo-glebowe sprawiają, że podstawową funkcją Gminy jest produkcja rolnicza – uprawy zboża w tym pszenica, żyto, jęczmień, owies i pszenżyto (73,9%). Ponad 23% powierzchni porastają ziemniaki, a 2,2% rzepak. Resztę upraw stanowią warzywa gruntowe.

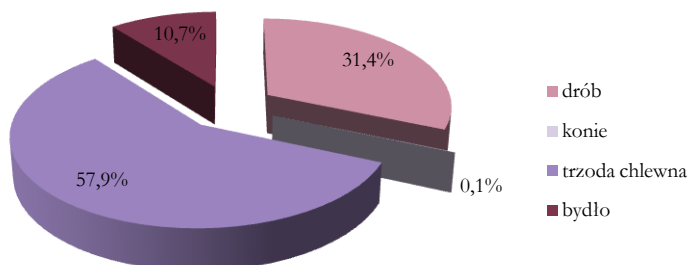
Wykres 20. Liczba gospodarstw rolnych w Gminie Ciechocin w podziale na rodzaj uprawy, 2010



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL, Powszechny Spis Rolny 2010

W strukturze hodowli zwierzęcej największy udział zajmuje trzoda chlewna, która stanowi 57,9% pogłowia zwierząt gospodarskich na terenie Gminy. Ponad 31% hodowanych zwierząt stanowi drób, a prawie 11% to bydło. Hodowla koni stanowi 0,1% całości pogłowia.

Wykres 21. Liczba gospodarstw hodowlanych na terenie Gminy Ciechocin

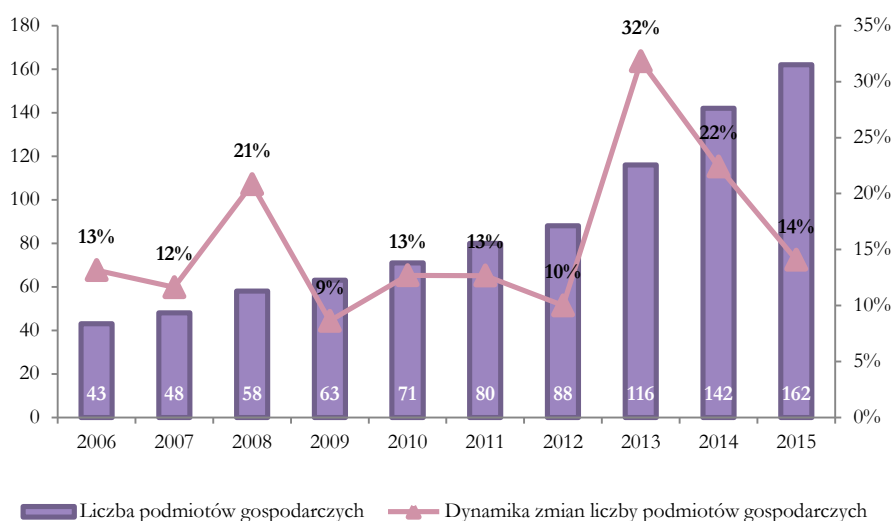


Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL, Powszechny Spis Rolny 2010

2.3.2. Przedsiębiorczość

W 2015 r. na terenie Gminy Ciechocin działały 162 podmioty gospodarcze, a ich liczba w porównaniu z 2006 r. wzrosła o 119 podmiotów (tj. o 276,7%). Dynamika wzrostu liczby przedsiębiorstw była najwyższa w 2013 r. kiedy to odnotowano wzrost na poziomie 32%, najniższa zaś w 2009 r. – wzrost o 9%. Spośród wszystkich gmin należących do powiatu golubsko-dobrzyńskiego, Gmina Ciechocin charakteryzuje się jednym z najniższych wskaźników liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru przypadających na 1000 osób. Wartość tego wskaźnika dla Gminy Ciechocin wynosi 55. Gorzej sytuacja wygląda jedynie w gminie Radomin, gdzie na 1 000 mieszkańców zarejestrowane są 54 podmioty gospodarcze.

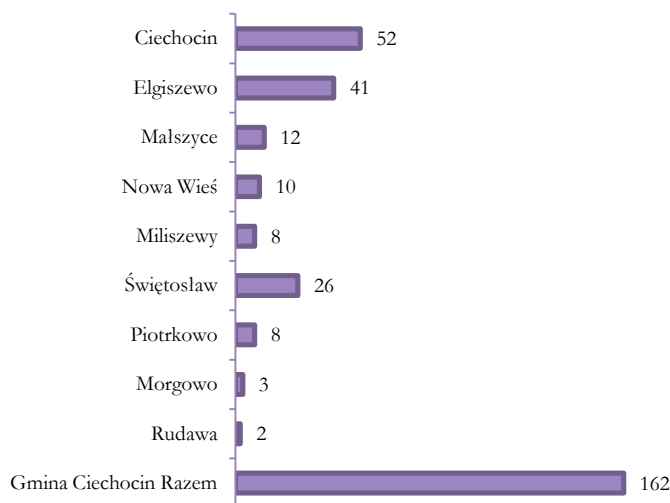
Wykres 22. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Ciechocin



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ciechocin

Spośród wszystkich sołectw w Gminie, największą aktywnością gospodarczą wyróżnia się Ciechocin, na którego obszarze działają 52 przedsiębiorstwa, co stanowi 32% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych. Wśród pozostałych miejscowości największą liczbą przedsiębiorstw wyróżniają się: Elgiszewo (41 firm) i Świątosław (26 firm). Najmniej podmiotów gospodarczych działa zaś w miejscowości Rudawa (2 przedsiębiorstwa).

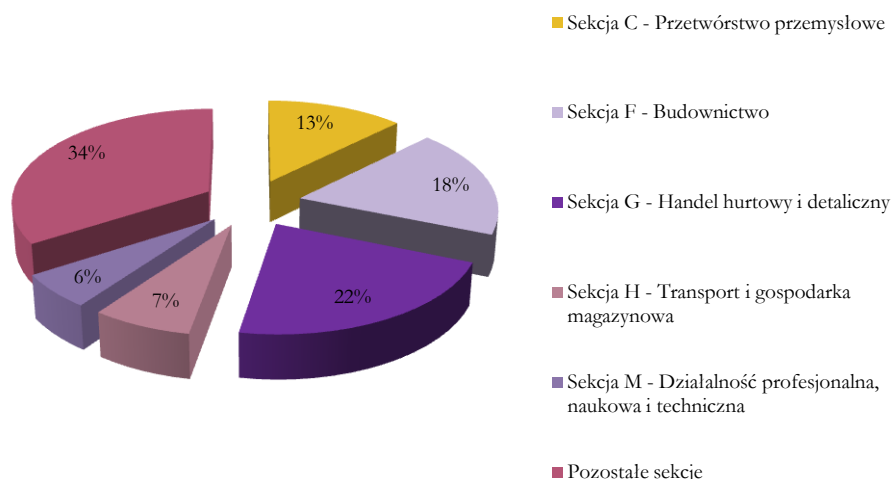
Wykres 23. Liczba przedsiębiorstw na terenie Gminy Ciechocin w 2015 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ciechocin

Dominującymi branżami gospodarki w Gminie Ciechocin są handel hurtowy i detaliczny – w branży tej działa 22% wszystkich podmiotów gospodarczych oraz budownictwo (18% przedsiębiorstw). W sektorze przetwórstwa przemysłowego działa natomiast 13% wszystkich firm.

Wykres 24. Podział przedsiębiorstw wg sekcji prowadzonej działalności w 2014 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

2.3.3. Tereny inwestycyjne

Zgodnie z Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Gminy Ciechocin obejmującym obszar części wsi Ciechocin, Kujawy i Nowa Wieś, w centralnej części Gminy znajdują się tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, tereny zabudowy rekreacji indywidualnej oraz tereny zabudowy usług nieuciążliwych. Pozostała część obszaru wsi stanowią tereny: zabudowy usług sakralnych, rolnicze, zabudowy zagrodowej, górnicze, lasów, zieleni urządzonej i nieurządzonej, cmentarzy oraz dróg.

Zgodnie z Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ciechocin obejmującym obszar części wsi Elgiszewo – teren Ośrodka Wypoczynkowego położonego nad jeziorem Okonin, w północnej części Gminy znajdują się tereny przeznaczone pod zabudowę usług sportu i rekreacji oraz zabudowę rekreacji indywidualnej. Pozostała część obszaru wsi Elgiszewo to tereny lasów, wód powierzchniowych oraz dróg.

2.4. Infrastruktura techniczna

2.4.1. Infrastruktura transportowa i komunikacyjna

Sieć dróg publicznych w Gminie liczy 147 km i tworzą ją drogi:

- Wojewódzkie – 10 km
- Powiatowe – 29 km
- Gminne – 108 km

Na jej układ drogowy składają się drogi o znaczeniu gminnym, powiatowym i wojewódzkim. Przez obszar Gminy przebiega droga wojewódzka nr 569.

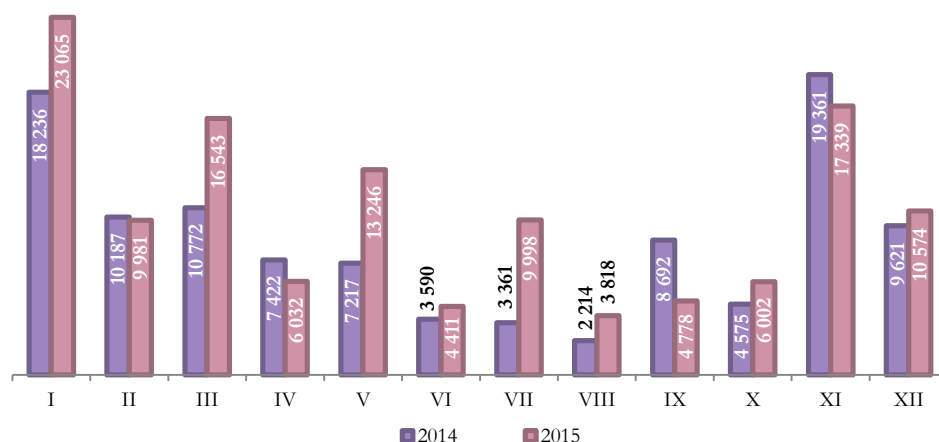
W ostatnich latach, w Gminie zrealizowano szereg inwestycji drogowych. Jedną z najważniejszych była modernizacja drogi gminnej nr 110422C od Świątosławia do granicy z Mazowszem. Drogę wykonano w dwóch etapach. Łączny koszt obydwu etapów obejmuje kwotę 771.845,60 zł. Na realizację pierwszego etapu inwestycji Gmina Ciechocin otrzymała dotację w wysokości 195.840,00 zł. Natomiast drugi etap wykonano ze środków własnych.

Kolejną inwestycją, była modernizacja dwóch odcinków dróg w miejscowości Elgiszewo. Łączny koszt wykonania obydwu odcinków wyniósł 113.659,28 zł. Modernizacja drogi odbyła się przy udziale środków finansowych w ramach Funduszu Soleckiego dla sołectwa Elgiszewo.

Gmina planuje kontynuować inwestycje w infrastrukturę drogową. Na lata 2016-2023 zaplanowano remonty i przebudowy dróg w miejscowościach: Ciechocin, Małszyce, Miliszewy, Morgowo, Świętosław, Elgiszewo, Rudaw, Piotrkowo, Nowa Wieś i Kujawy.

Na obszarze Gminy znajdują się 222 punkty oświetleniowe. Około 80% punktów oświetleniowych jest wyposażonych w energooszczędne lampy sodowe, w pozostałych wykorzystywane są lampy rtęciowe. W 2015 r. zużycie energii przez punkty oświetleniowe na terenie Gminy wyniosło 125 787 kWh i wzrosło w porównaniu z 2014 r. o 19,5%.

Wykres 25. Zużycie energii przez punkty oświetleniowe na terenie Gminy Ciechocin [kWh]



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ciechocin

Na terenie Gminy nie ma ścieżek rowerowych.

Środkiem komunikacji zbiorowej na terenie Gminy Ciechocin jest komunikacja autobusowa PKS.

Przez obszar Gminy nie przebiegają linie kolejowe, w związku z tym nie funkcjonuje także komunikacja kolejowa PKP.

2.4.2. Gospodarka wodno-ściekowa

W 2015 r. długość sieci wodociągowej w Gminie wynosiła 142,28 km i wzrosła w porównaniu z 2007 r. o 6,9% (tj. 9,18 km). Długość sieci kanalizacyjnej w 2015 r. wynosiła 13,10 km. Od 2007 r. jej długość nie uległa zmianie.

Liczba przyłączy do sieci wodociągowej zlokalizowanej na terenie Gminy Ciechocin wynosiła w 2015 r. 976 szt. natomiast do sieci kanalizacyjnej 245 szt. W okresie 2007-2015 liczba przyłączy wodociągowych wzrosła o 13,9% natomiast przyłączy kanalizacyjnych o 6,1%.

Tabela 13. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz korzystający z sieci na terenie Gminy Ciechocin

Rok	Długość sieci wodociągowej (km)	Liczba przyłączy wodociągowych	Długość sieci kanalizacyjnej (km)	Liczba przyłączy kanalizacyjnych
2015	142,28	976	13,10	245
2014	142,13	958	13,10	245

2013	141,55	942	13,10	242
2012	139,29	921	13,10	240
2011	139,29	918	13,10	238
2010	138,91	886	13,10	236
2009	138,91	878	13,10	234
2008	133,10	861	13,10	233
2007	133,10	857	13,10	231

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ciechocin

Obszar Gminy cechuje się dość wysokim stopniem zwodociągowania, kształtującym się na poziomie około 95%. Z sieci kanalizacyjnej korzystało natomiast w 2015 r. 23% ludności Gminy. Na obszarze Gminy występuje zabudowa rozproszona, w związku z tym część mieszkańców nieposiadająca dostępu do sieci kanalizacyjnej korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na terenie Gminy znajdują się dwie oczyszczalnie ścieków: w Świątosławiu i Elgiszewie. Oczyszczalnia ścieków w Elgiszewie jest w złym stanie technicznym i wymaga modernizacji. W celu poprawienia warunków eksploatacji oczyszczalni Gmina planuje przeprowadzić remont istniejącego obiektu oraz doposażenie go w nowe urządzenia.

2.4.3. Gospodarka odpadami

W 2014 r. wielkość zebranych na obszarze Gminy odpadów komunalnych wynosiła 629,3 t. W przeliczeniu na jednego mieszkańca przypadało 156,0 kg odpadów. W 2014 r. gospodarstwa domowe zlokalizowane na terenie Gminy wytworzyły 88% wszystkich zebranych odpadów.

Tabela 14. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na obszarze Gminy Ciechocin w 2014 r.

Jednostka terytorialna	ogółem	ogółem na 1 mieszkańca	z gospodarstw domowych	odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca
	t	kg	t	kg
Gmina Ciechocin	629,30	156,0	554,20	137,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Odbiorem odpadów z terenu Gminy Ciechocin zajmuje się Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszkaniowych EKOSYSTEM Sp. z o.o. z Wąbrzeźna. Mieszkańcy Gminy Ciechocin mogą nieodpłatnie dostarczać odpady do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Wąbrzeźnie oraz do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w Niedźwiedziu.

Na terenie Gminy nie funkcjonuje obecnie, żadne składowisko deponujące odpady komunalne, ani przemysłowe. We wrześniu 2015 r. zakończona została rekultywacja składowiska odpadów w miejscowości Rudaw. Gmina Ciechocin, w ramach projektu pn. „Rekultywacja składowisk odpadów w województwie kujawsko-pomorskim na cele przyrodnicze” przygotowanego wspólnie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu oraz 21 samorządami lokalnymi

z terenu województwa, przeprowadziła rekultywację gminnego składowiska odpadów o powierzchni 0,42 ha.

2.4.4. Infrastruktura elektroenergetyczna i gazowa

Siec elektroenergetyczna

W Polsce dystrybucja energii elektrycznej opiera się na sieci przesyłowej, której właścicielem i nadzorcą jest spółka Polskie Sieci Elektroenergetyczne Operator. Realizuje ona zadania operatora systemu przesyłowego w oparciu o sieć przesyłową najwyższych napięć, którą tworzą 242 linie o łącznej długości 13 396 km, 100 stacji najwyższych napięć (NN) oraz pomorskie połączenie dla prądu stałego 450 kV Polska – Szwecja o całkowitej długości 254 km. Sieć elektroenergetyczna Polski zasilana jest z Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE).

Produkcją i dystrybucją energii elektrycznej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego zajmują się dwie duże spółki – Enea S.A. i Energa S.A. Gmina Ciechocin obsługiwana jest przez operatora Energa SA.

Na terenie Gminy nie występują odnawialne źródła energii.

Sieć gazowa

Mieszkańcy Gminy nie posiadają dostępu do gazu sieciowego i korzystają z gazu propan-butan w butlach.

2.4.5. Infrastruktura telekomunikacyjna

Wskaźnik telefonicznych łączy głównych na 1000 osób dla województwa kujawsko-pomorskiego stale maleje, w 2004 r. wynosił 311,1, w 2008 – 212,3, a w 2013 r. już tylko 123,0. Taki stan jest spowodowany spadkiem zainteresowania telefonią stacjonarną, w związku z prężnym rozwojem i rosnącą popularnością telefonii komórkowej.

Głównymi operatorami telefonii stacjonarnej w Gminie są Orange Polska S. A. i Netia S. A. Ponadto Gmina znajduje się w zasięgu sieci wszystkich dużych telefonii komórkowych.

Na terenie Gminy Ciechocin, spośród wszystkich miejscowości tylko 2 posiadają dostęp do sieci światłowodowych. Tym samym poziom rozwoju sieci światłowodowej na terenie Gminy można uznać za niski. W związku z powyższym, konieczna jest dalsza rozbudowa sieci światłowodowej.

Wg danych Urzędu Komunikacji Elektronicznej, dostęp do infrastruktury telekomunikacyjnej oraz sieci kablowych mają wszystkie miejscowości.

Tabela 15. Pokrycie Gminy Ciechocin infrastrukturą telekomunikacyjną (2013 r.)

Jednostka terytorialna	Liczba miejscowości z zakończeniem sieci światłowodowej	Liczba miejscowości z węzłami telekomunikacyjnymi	Liczba miejscowości z dostępowymi węzłami telekomunikacyjnymi	Liczba miejscowości z zasięgiem sieci kablowych lub terminalami radiowymi
Gmina Ciechocin	2	9	2	9
Powiat golubsko-dobrzyński	21	115	29	137
Województwo kujawsko-pomorskie	512	2 821	1 416	3 343
Polska	9 065	40 096	18 615	49 419

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Komunikacji Elektronicznej

2.5. Infrastruktura społeczna

2.5.1. Infrastruktura edukacyjna

Wychowaniem przedszkolnym w Gminie Ciechocin zajmują się 2 placówki: oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej im. Oskara Kolberga w Ciechocinie z siedzibą w Elgiszewie 115 oraz oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej im. Bohaterów Września 1939 r. w Świątosławiu z siedzibą w Miliszewach.

Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych w badanym okresie wahała się od 32 osób do 69 osób. W 2015 r. do oddziałów przedszkolnych uczęszczało 41 dzieci. W przyszłych latach liczba dzieci może wzrastać w związku z tym, że od 1 września 2015 r. każde dziecko 4-letnie zyskało prawo do edukacji przedszkolnej, a od 1 września 2017 r. takie prawo uzyska każdy 3-latek.² Może to spowodować konieczność utworzenia dodatkowych miejsc w już istniejących placówkach lub powstania nowych publicznych lub niepublicznych form wychowania przedszkolnego.

Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych edukacją przedszkolną wyniósł w 2014 r. 59,3% i tym samym był niższy niż w powiecie golubsko-dobrzyńskim (66,9%) i województwie kujawsko-pomorskim (75,5%).

Na system szkół podstawowych w Gminie składają się 2 placówki:

- Szkoła Podstawowa im. Oskara Kolberga w Ciechocinie
- Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Września 1939 r. w Świątosławiu

Szkoła Podstawowa w Ciechocinie rozpoczęła działalność w latach 60 XX wieku. W 2015 r. uczęszczało do niej 156 uczniów. Obwód szkoły stanowią miejscowości: Ciechocin, Elgiszewo, Małszyce. Z kolei Szkoła Podstawowa w Świątosławiu swoimi początkami sięga okresu międzywojennego. W 2015 r. liczyła 89 uczniów ze Świątosławia, Piotrkowa, Morgowa, Miliszew, Rudawia i Nowej Wsi.

W badanym okresie liczba uczniów szkół podstawowych kształtowała się na podobnym poziomie (co roku do szkół uczęszczało ponad 230 uczniów). W 2015 r. w porównaniu z rokiem 2006 liczba uczniów zmalała o 4%.

Placówką kształcenia ponadpodstawowego w Gminie jest Gimnazjum im. Czesława Miłosza w Nowej Wsi. W badanym okresie liczba uczniów gimnazjum systematycznie spadała z 222 osób w 2006 r. do 136 osób w 2015 r. (spadek o 38%).

Na terenie Gminy brak jednostek edukacyjnych systemu oświaty zajmujących się kształceniem ponadgimnazjalnym. Głównym ośrodkiem kształcenia dla młodzieży są placówki w Golubiu-Dobrzyniu i Toruniu.

Poniższa tabela prezentuje szczegółowe informacje na temat rodzajów i liczby placówek oświatowych oraz ich wychowanków.

² Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 827 z późn. zm.)

Tabela 36. Rodzaje i liczba placówek edukacyjnych oraz ich uczniów (2006 – 2015)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wychowanie przedszkolne										
Liczba oddziałów przedszkolnych „0”	2	2	2	2	2	3	3	3	3	2
Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych „0”	39	49	40	32	33	53	59	69	36	41
Liczba nauczycieli w oddziałach „0”	2	2	2	2	2	3	3	3	3	2
Szkolnictwo podstawowe										
Liczba szkół podstawowych	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Liczba oddziałów szkół podstawowych	12	12	12	12	12	12	12	12	13	13
Liczba uczniów szkół podstawowych	256	253	257	242	231	262	237	233	240	245
Liczba nauczycieli w szkołach podstawowych	30	29	29	30	30	33	28	26	30	31
Szkolnictwo ponadpodstawowe										
Liczba gimnazjów	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Liczba uczniów gimnazjum	222	200	195	191	191	169	154	146	142	136
Liczba oddziałów gimnazjum	9	9	9	9	9	8	6	6	6	6
Liczba nauczycieli w gimnazjach	18	18	22	22	19	18	18	19	20	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ciechocin

Pod względem wyników egzaminów, w latach 2013-2014 uczniowie szkół podstawowych uzyskiwali wyniki niższe od średniej powiatowej i wojewódzkiej. W 2015 r. średni wynik w Gminie wyniósł 65% z języka polskiego i matematyki oraz 73% z języka obcego nowożytnego i tym samym był wyższy niż średnia dla powiatu golubsko-dobrzyńskiego. Dane przedstawione w poniższej tabeli wyraźnie pokazują, że z roku na rok osiągane wyniki są coraz lepsze.

Tabela 17. Średnie wyniki sprawdzianu szóstoklasisty (2013-2015)

	Gmina Ciechocin	Powiat golubsko-dobrzyński	Województwo kujawsko-pomorskie	Kraj
2015				
Część I (j. polski i matematyka)	65%	63%	64%	67%
Część II (j. angielski)*	73%	70%	75%	78%
2014				
Część I (j. polski i matematyka)	56%	59%	63%	65%
2013				
Część I (j. polski i matematyka)	53%	56%	59%	60%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportów OKE w Gdańsku

*od roku szkolnego 2014/2015 sprawdzian w kl. VI szkoły podstawowej składa się z dwóch części:

- część pierwsza – obejmuje zadania z języka polskiego i z matematyki,
- część druga – obejmuje zadania z języka obcego nowożytnego.

Uczniowie gimnazjum w 2015 r. z historii i wiedzy o społeczeństwie (62%), matematyki (49%) oraz przedmiotów przyrodniczych (53%) osiągnęli wyniki wyższe do średniej dla powiatu golubsko-dobrzyńskiego (odpowiednio 60%, 46% i 47%). Natomiast wyniki z języka polskiego (54%) oraz języka angielskiego zarówno na poziomie podstawowym (60%), jak i rozszerzonym (38%) były niższe niż średnie wyniki osiągane w powiecie.

Tabela 18. Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku 2015

	Gmina Ciechocin	Powiat golubsko- dobrzyński	Województwo kujawsko-pomorskie	Kraj
Część humanistyczna				
Język polski	54%	58%	60%	62%
Historia i wiedza o społeczeństwie	62%	60%	62%	64%
Część matematyczno-przyrodnicza				
Matematyka	49%	46%	47%	48%
Przedmioty przyrodnicze	53%	47%	48%	50%
Język angielski				
Poziom podstawowy	60%	61%	63%	67%
Poziom rozszerzony	38%	41%	44%	48%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportów OKE w Gdańsku

Analiza powyższych wyników wskazuje, że na egzaminach uczniowie osiągają niższe wyniki z części matematyczno-przyrodniczej. Wskazuje to na potrzebę rozwijania tzw. kompetencji kluczowych. Potrzeba rozwoju tychże kompetencji na wszystkich poziomach kształcenia wynika także z Zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie. Kompetencje kluczowe stanowią połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji. Są one szczególnie niezbędne do samorealizacji i rozwoju osobistego, integracji społecznej, bycia aktywnym obywatelem i zatrudnienia. Kompetencje te mają istotne znaczenie w społeczeństwie wiedzy i gwarantują większą elastyczność siły roboczej, umożliwiając jej szybsze dostosowanie się do stałych zmian w świecie, w którym zachodzą coraz liczniejsze wzajemne powiązania. Stanowią również ważny czynnik innowacji, produktywności i konkurencyjności, a ponadto mają wpływ na motywację i zadowolenie. Zdobywanie kluczowych kompetencji jest spójne z zasadami równości i dostępu dla wszystkich.³

Wszystkie szkoły prowadzą zajęcia dodatkowe z zakresu rozwijania kompetencji kluczowych. Potrzeby w tym względzie nie są jednak zaspokojone. Konieczne jest dalsze rozwijanie kompetencji kluczowych poprzez organizację nowych zajęć lub utrzymanie tych prowadzonych obecnie. Liczbę zajęć w poszczególnych placówkach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Tygodniowa liczba godzin dodatkowych zajęć rozwijających kompetencje kluczowe (2015 r.)

³ Kompetencje kluczowe to: porozumiewanie się w języku ojczystym, porozumiewanie się w językach obcych, kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne, kompetencje informatyczne, umiejętność uczenia się, kompetencje społeczne i obywatelskie, inicjatywność i przedsiębiorczość, świadomość i ekspresja kulturalna. Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/962/WE z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie [Dz. U. L 394 z 30.12.2006].

Rodzaj zajęć	SP Ciechocin	SP Świątosław	Gimnazjum w Nowej Wsi
porozumiewanie się w języku ojczystym	17	38	14
porozumiewanie się w językach obcych	3	15	15
kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne	6	12	12
kompetencje informatyczne	-	12	2
umiejętność uczenia się	20	17	-
kompetencje społeczne i obywatelskie	4	4	3,5
inicjatywność i przedsiębiorczość	1	3	-
świadomość i ekspresja kulturalna	4	6	-
Razem	55	107	46,5

Źródło: Urząd Gminy Ciechocin

2.5.2. Infrastruktura sportowa

Działalność sportowa w Gminie jest rozwijana przede wszystkim przez Ludowy Zespół Sportowy „Iskra” Ciechocin. W ramach LZS działają 3 sekcje sportowe: biegowa, kolarska oraz piłki nożnej. W sekcji piłki nożnej są drużyny seniorów i juniorów młodszych. Członkowie LZS z sukcesami biorą udział w wielu turniejach i rozgrywkach. Zainteresowania sportowe wśród dzieci i młodzieży rozwijają szkolne kluby sportowe, jak np. Uczniowski Klub Sportowy „ORLETA” przy Gimnazjum w Nowej Wsi.

Ludowy Zespół Sportowy jest organizatorem wielu imprez sportowych, takich jak:

- Turnieje piłki nożnej
- Turnieje piłki siatkowej plażowej i halowej
- Turnieje tenisa stołowego
- Turnieje szachowe
- Biegi przełajowe
- Wyścigi kolarskie

Infrastrukturę sportową w Gminie tworzą:

- Kompleks boisk sportowych „Orlik 2012” przy SP w Świątosławiu (boisko do piłki nożnej, piłki siatkowej, piłki ręcznej, koszykówki i tenisa ziemnego oraz zaplecze sanitarne); orlik w Świątosławiu stanowi bazę treningową dla LZS „Iskra” Ciechocin
- Hala sportowa przy Gimnazjum im. Czesława Miłosza w Nowej Wsi
- Boiska w Elgiszewie, Ciechocinie (Kujawach) i Rudawiu

W obiekcie w Świątosławiu organizowane są różne imprezy sportowe dla mieszkańców Gminy, takie jak: turnieje piłki nożnej i siatkowej, okolicznościowe imprezy rekreacyjne (np. „Cała Polska Biega”, „Narodowy Dzień Sportu”, „Pożegnanie Wakacji z Biblioteką”).

2.5.3. Infrastruktura kultury

Na terenie Gminy brak ośrodka kultury. Główną instytucją kultury prowadzoną przez Gminę Ciechocin jest Gminna Biblioteka Publiczna mająca siedzibę w Elgiszewie z filią w Świątosławiu. Biblioteka działa od 1958 r. Obecnie zajmuje się nie tylko popularyzacją czytelnictwa wśród mieszkańców, ale pełni również rolę kafejki internetowej z bezpłatnym dostępem do Internetu. Pracownicy biblioteki organizują wiele wydarzeń takich, jak wystawy, konkursy czytelnicze, zajęcia biblioteczne, czytanie bajek dzieciom, imprezy okolicznościowe, spotkania z pisarzami. Biblioteka bierze udział w konkursach organizowanych na szczeblu powiatowym i regionalnym oraz w szeregu akcji ogólnopolskich (np. „Cała

Polska Czyta Dzieciom”, „Program Rozwoju Bibliotek”, czy „Biblioteka+”). Przy bibliotece działają również kluby i kółka:

- Dyskusyjny Klub Książki
- Klub Na Obcasach
- Klub Razem Łatwiej
- Kółko Biblioteczne dla Dzieci
- Klub Małego Czytelnika

Działalność mająca na celu upowszechnianie kultury oraz wspieranie aktywności społeczno-towarzyskiej w sołectwach prowadzona jest w świetlicach wiejskich i remizach Ochotniczej Straży Pożarnej. Większość z nich została w minionych latach wyremontowana dzięki wsparciu ze środków unijnych. Działa tu wiele grup zajmujących się działalnością kulturalną i propagowaniem tradycji tych terenów (m. in. występują na lokalnych i regionalnych imprezach, prowadzą warsztaty wśród dzieci i młodzieży, organizują lokalne imprezy). Zaliczyć do nich należy przede wszystkim:

- Zespół Pieśni i Tańca „Morgowianki”
- Zespół folklorystyczny „Ciechowiacy”
- Koła Gospodyń Wiejskich
- Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych

Tabela 20. Instytucje kultury

Świetlice wiejskie	Biblioteki
▪ Elgiszewo ▪ Kujawy ▪ Morgowo ▪ Nowa Wieś ▪ Piotrkowo ▪ Rudaw ▪ Świętosław	▪ Gminna Biblioteka Publiczna w Ciechocinie z siedzibą w Elgiszewie ▪ Filia biblioteki publicznej w Świętosławiu ▪ Biblioteka szkolna przy SP w Ciechocinie ▪ Biblioteka szkolna przy SP w Świętosławiu ▪ Biblioteka szkolna przy Gimnazjum w Nowej Wsi

Źródło: Opracowanie własne

2.5.4. Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej

Ochrona zdrowia

Usługi podstawowej opieki zdrowotnej na terenie Gminy świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nad Drwęcą” w Ciechocinie, w ramach którego działa gabinet lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, gabinet pielęgniarstwa i gabinet położnej. W Ciechocinie znajduje się też indywidualna praktyka stomatologiczna. Miejszem gdzie mieszkańcy mogą nabyć lekarstwa jest punkt apteczny w Ciechocinie.

Opiekę specjalistyczną i ambulatoryjną zapewniają specjalistyczne przychodnie i szpital powiatowy w Golubiu-Dobrzyniu.

Liczba udzielonych porad lekarskich w badanych latach wahała się od 11,5 tys. do ponad 12 tys. rocznie. Szczegółowe dane odnośnie liczby udzielonych porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej oraz stomatologicznej w latach 2007-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Liczba porad lekarskich udzielonych na terenie Gminy Ciechocin w latach 2007-2014

Podstawowa Opieka Zdrowotna								
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Porady lekarskie	11 522	12 225	13 080	12 563	12 925	10 858	12 103	12 348

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Gmina prowadzi również działalność profilaktyczną mającą na celu zapobieganie problemom alkoholowym. Zajmuje się tym Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działająca przy Urzędzie Gminy.

Pomoc społeczna

Jednostką organizacyjną Gminy Ciechocin świadczą usługi w zakresie pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechocinie z siedzibą w Miliszewach. Poza ustawowymi i statutowymi zadaniami związanymi z niesieniem pomocy osobom i rodzinom w zakresie niezbędnych potrzeb życiowych, GOPS Ciechocin realizuje również program „Dostarczanie Żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej” we współpracy z Bankiem Żywności w Toruniu, a także organizuje kolonie i wycieczki dla dzieci z rodzin objętych pomocą społeczną oraz dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. GOPS działa także w sferze aktywizacji zawodowej i społecznej osób, którym udzielana jest pomoc oraz prowadzi wypożyczalnię sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego. W ramach GOPS działa Gminny Zespół Interdyscyplinarny, którego celem jest pomoc osobom, rodzinom, grupom problemowym i środowiskom dysfunkcyjnym w przezwyciężaniu problemów.

Na terenie Gminy brak innych jednostek pomocy i integracji społecznej.

Trudna sytuacja na rynku pracy i rosnące koszty utrzymania zmuszają mieszkańców do korzystania ze wsparcia oferowanego przez GOPS. Najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy społecznej na terenie Gminy Ciechocin w 2015 r. było bezrobocie (85 rodzin objętych było pomocą z tego powodu), następnie niepełnosprawność (41 rodzin) i alkoholizm (25 rodzin).

Tabela 22. Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej wg powodów trudnej sytuacji życiowej w latach 2010, 2013, 2015

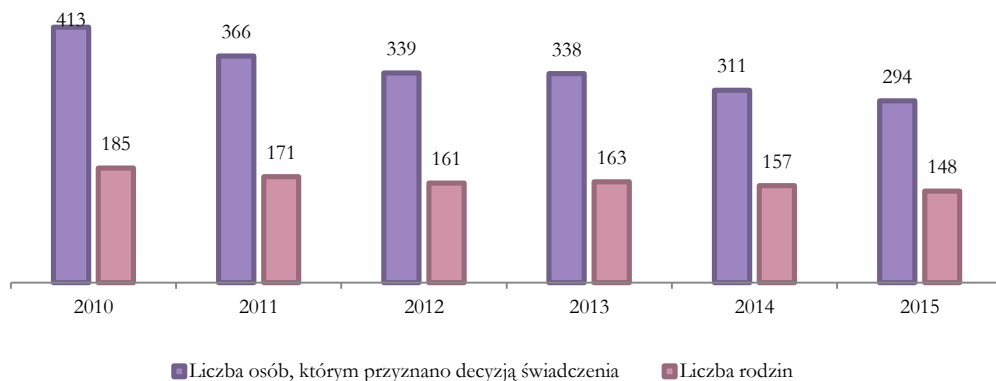
Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w tych rodzinach		
	2010	2013	2015	2010	2013	2015
Ubóstwo	94	16	18	391	63	64
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	0	0	0	0	00	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	5	23	22	40	148	136
Bezrobocie	70	103	85	296	424	325
Niepełnosprawność	41	44	41	163	165	147
Długotrwała choroba	12	21	18	32	79	55
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	33	13	11	187	56	41
- rodziny niepełne	12	7	7	40	19	19
- rodziny wielodzietne	21	5	3	147	32	16
Alkoholizm	0	0	25	0	0	128

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w tych rodzinach		
	2010	2013	2015	2010	2013	2015
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0	0	0	0
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	6	6	1	22	21	1
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdania MPiPS-03 z GOPS w Ciechocinie

W latach 2010 - 2015 rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną zmalała (z 413 osób/185 rodzin w 2010 r. do 294 osób/148 rodzin w 2015 r.). Jest to spadek o 29% w zakresie liczby osób, którym na mocy decyzji administracyjnej przyznano świadczenia oraz o 20% pod względem liczby rodzin, które korzystają ze świadczeń. Osoby, którym na mocy decyzji przyznano prawo do pobierania świadczeń stanowiły w 2015 r. 7,2% ogółu mieszkańców.

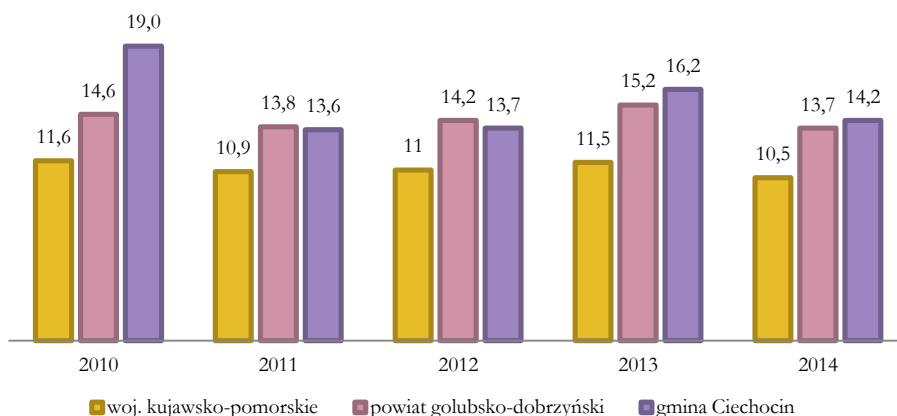
Wykres 26. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną (2010-2015)



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdania MPiPS-03 z GOPS w Ciechocinie

Natężenie korzystania z pomocy społecznej w 2014 r. wyniosło w Gminie 15% (dotyczy osób, którym decyzją przyznano świadczenia). W tym samym roku w powiecie golubsko-dobrzyńskim pomocą objęto 14,1% mieszkańców, a w całym województwie kujawsko-pomorskim 11,2%.

Wykres 27. Udział % osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem (2010-2014)



Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS BDL

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w gospodarstwach domowych w miejscu zamieszkania, za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wynosił w 2014 r. na obszarze Gminy 14,2% i był wyższy niż w powiecie golubsko-dobrzyńskim (13,7%) i województwie kujawsko-pomorskim (10,5%).

Udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców można przedstawić przy pomocy wskaźnika deprivacji lokalnej, który wyraża stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej do liczby mieszkańców ogółem w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. W Gminie Ciechocin w 2014 r. wskaźnik ten wyniósł 150 osób/1 000 mieszkańców, w tym samym okresie poziom deprivacji w całym województwie wynosił 112 osób/1 000 mieszkańców.

Tabela 23. Kwoty udzielonych świadczeń (2010-2014)

Lata	Zasiłki stałe w zł	Zasiłki okresowe w zł	Zasiłki celowe i w naturze w zł
2015	65 859	293 040	18 355
2014	83 566	311 933	11 528
2013	71 305	321 168	12 226
2012	47 102	184 825	20 231
2011	45 410	153 278	27 852
2010	54 512	136 722	36 405

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdania MPiPS-03 z GOPS w Ciechocinie

Analiza danych z GOPS w Ciechocinie pokazuje, że w udzielonych świadczeniach największy udział mają zasiłki okresowe (w 2014 r. wyniosły 311 933 zł). Podobna tendencja utrzymywała się w latach 2010-2013.

2.5.5. Infrastruktura bezpieczeństwa publicznego

Na infrastrukturę bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Ciechocin składają się:

- Jednostki ochotniczych straży pożarnych
- Policja

Nad bezpieczeństwem przeciwpożarowym i nie tylko czuwa 8 jednostek ochotniczych straży pożarnych:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Ciechocinie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Elgiszewie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Malszycach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Miliszewach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Nowej Wsi
- Ochotnicza Straż Pożarna w Piotrkowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Rudawiu
- Ochotnicza Straż Pożarna w Świętosławiu

Ponadto OSP w Świętosławiu należy do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego. Wyposażenie tych jednostek jest wystarczające do prowadzenia akcji ratowniczych. Poza tym obszar całego powiatu golubsko-dobrzyńskiego, w tym także Gminy Ciechocin jest chroniony przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Golubiu-Dobrzyniu.

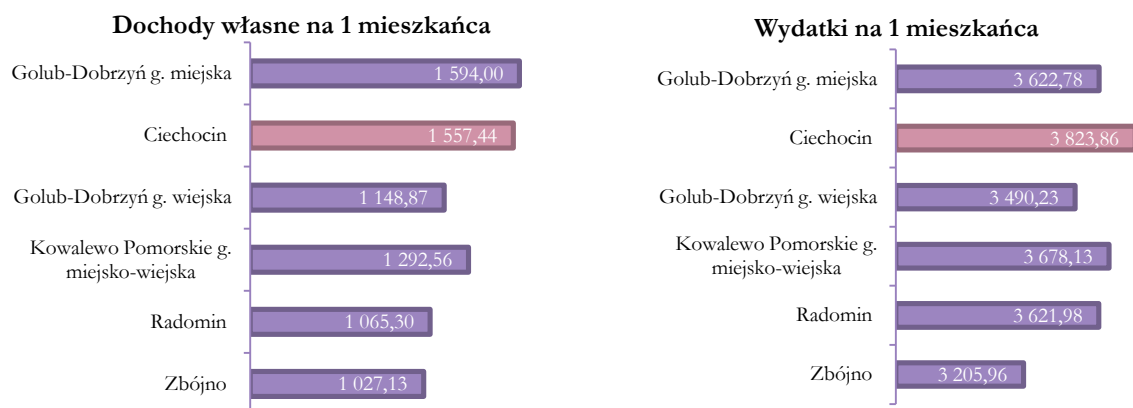
Teren całej Gminy leży w zasięgu działania Komendy Powiatowej Policji w Golubiu-Dobrzyniu (rejon służbowy nr 10). Liczba funkcjonariuszy oraz miejsce pełnienia służby są związane z aktualnym poziomem przestępczości i zagrożenia, bądź wynikają z wniosków mieszkańców.

2.6. Jakość zarządzania

2.6.1. Analiza zdolności inwestycyjnej

Według danych za rok 2014, Gmina Ciechocin zajęła 2 miejsce w powiecie golubsko-dobrzyńskim pod względem wysokości dochodów własnych na 1 mieszkańca (1 557,44 zł) i 1 miejsce pod względem wysokości wydatków z budżetu Gminy na 1 mieszkańca (3 823,86 zł).

Wykres 28. Dochody własne i wydatki budżetu w zł przypadające na 1 mieszkańca w 2014 r. w gminach powiatu golubsko-dobrzyńskiego



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2010-2014 r. wysokość dochodów własnych Gminy, jak i dochodów ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca rosła. W 2014 r. dochód Gminy ogółem na 1 mieszkańca wyniósł 3 673,31 zł i tym samym był wyższy o ponad 29% od dochodu osiągniętego w 2010 r. Podobnie jest w przypadku dochodów własnych, które w 2014 r. osiągnęły poziom o 109% wyższy niż w 2010 r. Wzrost ten można interpretować jako wynik postępującego rozwoju Gminy.

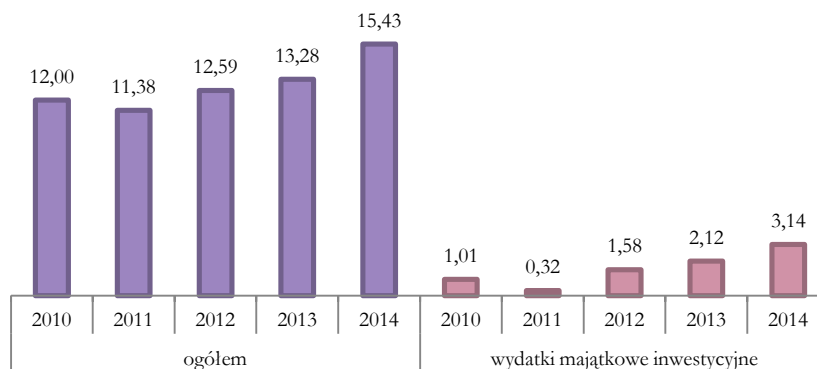
Wykres 29. Dochody w zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Ciechocin w latach 2010-2014



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2014 r. wielkość wydatków osiągnęła ponad 15,43 mln zł, z czego wydatki inwestycyjne stanowiły 3,14 mln zł, czyli 20%. W latach 2012-2014 wartość wydatków, w tym także inwestycyjnych rosła. Wzrost wydatków inwestycyjnych związany jest głównie z realizacją projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, takich jak: modernizacja dróg, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej czy remont i wyposażenie świetlic wiejskich.

Wykres 30. Struktura wydatków Gminy Ciechocin w latach 2010-2014 (w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W budżecie Gminy Ciechocin na 2016 r., zaplanowano dochody w wysokości 12 125 965 zł i wydatki w wysokości 12 818 769 zł. Różnica między tymi wielkościami stanowi deficyt budżetowy w wysokości 692 804 zł. Jako źródło sfinansowania planowanego deficytu Gmina wskazała przychody pochodzące z kredytu i pożyczek.

2.7. Jakość kapitału społecznego

Na obszarze Gminy funkcjonują różne organizacje pozarządowe, które swoimi działaniami przyczyniają się do wzmacniania i rozwijania aktywności lokalnej, budowania tożsamości, krzewienia kultury i tradycji, rozpowszechniania informacji na temat ochrony środowiska i zdrowego trybu życia.

Gmina Ciechocin jest również członkiem Lokalnej Grupy Działania „Dolina Drwęcy” skupiającej gminy Kowalewo Pomorskie, Radomin, Zbójno oraz miasto i gminę Golub-Dobrzyń. Głównymi celami działalności LGD są:

- Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru LGD "Dolina Drwęcy" poprzez wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia
- Rozwój kapitału społecznego oraz integracja społeczno-zawodowa obszaru LGD "Dolina Drwęcy"
- Poprawa atrakcyjności turystycznej i osiedleńczej obszaru LGD "Dolina Drwęcy"

Tabela 24. Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Ciechocin

Nazwa organizacji	Siedziba	Główne cele działalności
Towarzystwo Rozwoju Gminy Ciechocin "Nasza Gmina"	Elgiszewo	▪ Promocja gminy ▪ Organizowanie zajęć dla dzieci i młodzieży w postaci nauki języków, zajęć plastycznych i opiekuńczych ▪ Integracja środowiska osób niepełnosprawnych - otwarcie biura informacji i porad dla osób niepełnosprawnych
Stowarzyszenie Gmin Ziemi Dobrzyńskiej	Dobrzyń nad Wisłą	▪ Koordynacja współdziałania gmin w zakresie podtrzymania i upowszechniania wspólnych tradycji historycznych, kulturalnych i gospodarczych Ziemi Dobrzyńskiej ▪ Działania wspierające rozwój gospodarczy i kulturalny ▪ ochrona środowiska
Stowarzyszenie Ekologiczno-Wędkarskie „Zacisze Brzeźno”	Elgiszewo (Leśno)	▪ Organizowanie i promowanie wędkarstwa rekreacji i sportu ▪ Ochrona terenów zielonych, wód stojących i właściwe ich zagospodarowanie ▪ Działanie na rzecz czystości i ochrony środowiska
Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów „Zgoda”	Nowa Wieś	▪ Promowanie aktywnego trybu życia osób starszych (spotkania towarzyskie i okolicznościowe, wyjazdy, wycieczki krajoznawcze) ▪ Współpraca z kołami gospodyń wiejskich, OSP i innymi organizacjami celem rozwiązywania problemów społecznych

Źródło: Opracowanie własne

W Gminie organizowane są różne imprezy kulturalne, których celem jest przede wszystkim integracja lokalnej społeczności. Są to:

- Dożynki Gminne
- Festiwal Św. Jakuba
- Święto Wsi Województwa Kujawsko – Pomorskiego
- Święto Ziemniaka i inne

Urząd Gminy Ciechocin wydaje również bezpłatny kwartalnik „Ciechociniak”, który traktuje o sprawach ważnych dla lokalnej społeczności, takich jak wydarzenia sportowe i kulturalne, prowadzone inwestycje, sprawozdania z działalności władz gminy i inne.

2.8. Podsumowanie analizy i diagnozy

2.8.1. Strefa społeczna

Pod względem liczby mieszkańców Gmina Ciechocin jest jedną z najmniejszych gmin w powiecie golubsko-dobrzyńskim – w 2015 r. zamieszkiwało ją 4 075 osób. W latach 2006-2015 liczba mieszkańców Gminy nieznacznie wahała się. Najmniejszą liczbę ludności odnotowano w 2007 r. (4 017 os.), najwyższą zaś w 2013 r. (4 084 os.). W analizowanym okresie wahały się także wskaźniki przyrostu naturalnego i salda migracji, które naprzemiennie wykazywały dodatnie i ujemne wartości.

Pod względem gęstości zaludnienia, która wynosi 40 os./km², Gmina należy do obszarów o najniższej wartości tego wskaźnika w powiecie. W Gminie mieszka ok. 9% ludności całego powiatu golubsko-dobrzyńskiego.

Minione lata pokazują postępujący spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (z 28,3% w 2006 r. do 22,5% w 2015 r.) oraz wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym (z 57,6% w 2006 r. do 62,3% w 2015 r.) i poprodukcyjnym (z 14,1% w 2006 r. do 15,3% w 2015 r.). W Gminie Ciechocin występuje drugi najwyższy w powiecie wskaźnik obciążenia demograficznego – na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym przypada 59,4 os. w wieku nieprodukcyjnym.

Z pomocy społecznej korzysta około 15% mieszkańców Gminy, najczęściej z powodu ubóstwa oraz bezrobocia, niepełnosprawności i alkoholizmu. W latach 2010-2015 rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną zmalała (z 413 osób/185 rodzin w 2010 r. do 294 osób/148 rodzin w 2015 r.).

Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych w latach 2006-2015 wahała się od 32 osób do 69 osób. W 2015 r. do placówek zlokalizowanych w Gminie uczęszczało 41 dzieci. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych edukacją przedszkolną w Gminie wyniósł w 2014 r. 59,3% i tym samym był niższy niż w powiecie golubsko-dobrzyńskim (66,9%) i województwie kujawsko-pomorskim (75,5%). W kolejnych latach liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli może wzrastać w związku z tym, że od 1 września 2015 r. każde dziecko 4-letnie zyskało prawo do edukacji przedszkolnej, a od 1 września 2017 r. takie prawo uzyska każdy 3-latek. Może to spowodować konieczność utworzenia dodatkowych miejsc w już istniejących placówkach lub powstania nowych publicznych lub niepublicznych form wychowania przedszkolnego. W Gminie brak placówek opieki nad dziećmi do lat 3.

W latach 2006-2015 liczba uczniów szkół podstawowych kształtowała się na podobnym poziomie (co roku do szkół uczęszczało ponad 230 uczniów). W 2015 r. w porównaniu z rokiem 2006 liczba uczniów zmalała o 4%. Jeżeli chodzi natomiast o uczniów gimnazjum to ich liczba systematycznie spadała – z 222 osób w 2006 r. do 136 osób w 2015 r. (spadek o 38%).

Działalność kulturalna w Gminie prowadzona jest przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Elgiszewie, która posiada filię w Świątosławiu. Pracownicy biblioteki zajmują się nie tylko popularyzacją czytelnictwa wśród mieszkańców, ale także organizują wiele wydarzeń takich, jak: wystawy, konkursy czytelnicze, zajęcia biblioteczne, czytanie bajek dzieciom, imprezy okolicznościowe, spotkania z pisarzami. Biblioteka pełni również rolę kafejki internetowej i posiada bezpłatny dostęp do Internetu. Działalność mająca na celu upowszechnianie kultury oraz wspieranie aktywności społeczno-towarzyskiej w sołectwach prowadzona jest w świetlicach wiejskich i remizach Ochotniczej Straży Pożarnej. Na terenie Gminy działa wiele grup, których celem jest prowadzenie działalności kulturalnej i propagowanie tradycji obszaru (m. in. występują na lokalnych i regionalnych imprezach, prowadzą warsztaty wśród dzieci i młodzieży, organizują lokalne imprezy). Na terenie Gminy brak Gminnego Ośrodka Kultury.

Działalność sportowa rozwijana jest wśród mieszkańców przede wszystkim przez Ludowy Zespół Sportowy „Iskra” Ciechocin. W ramach LZS działają 3 sekcje sportowe: biegowa, kolarska oraz piłki nożnej. Zainteresowania sportowe wśród dzieci i młodzieży rozwijają szkolne kluby sportowe. W Gminie organizowane są także imprezy sportowe dla mieszkańców, takie jak: turnieje piłki nożnej i siatkowej, okolicznościowe imprezy rekreacyjne.

Bezpieczeństwo mieszkańcom zapewnia policja oraz jednostki ochotniczej straży pożarnej.

2.8.2. Gospodarka, środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe

Gmina Ciechocin ma charakter typowo rolniczy, o czym świadczy duży udział użytków rolnych w jej ogólnej jej powierzchni (55%). Rolnicza przydatność gleb na obszarze Gminy jest przestrzennie zróżnicowana. W strukturze gruntów ornych przeważają grunty IV i V klasy, które stanowią łącznie 52% powierzchni gruntów ornych). Pozostała część gruntów to gleby II i III klasy.

Lasy stanowią 35% powierzchni Gminy. Największe kompleksy leśne znajdują się w północnej części gminy w rejonie wsi Elgiszewo.

Ze względu na rolniczy charakter Gminy, miejscem pracy znacznej liczby jej mieszkańców są gospodarstwa rolne. Osoby nie zatrudnione w rolnictwie mogą szukać pracy na lokalnym rynku, a także w położonym w sąsiedztwie Gminy miastach (m. in. Toruniu i Golubiu-Dobrzyniu). W 2015 r. na terenie Gminy Ciechocin działały łącznie 162 podmioty gospodarcze. W latach 2006-2015 na terenie Gminy wzrost liczby podmiotów gospodarczych wynosił 277%. Spośród wszystkich gmin należących do powiatu golubsko-dobrzyńskiego, Gmina Ciechocin charakteryzuje się jednym z najniższych wskaźników liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru przypadających na 1000 osób – wynoszącym 55. Wiodącymi branżami przemysłu i usług na obszarze Gminy są: handel hurtowy i detaliczny, budownictwo i przetwórstwo przemysłowe.

Teren Gminy Ciechocin w 2014 r. zamieszkiwało 265 osób bezrobotnych, z czego 53% stanowiły kobiety. W porównaniu z rokiem 2013, liczba mieszkańców pozostających bez pracy zmniejszyła się o 15,6%, czyli o 49 osób. Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej – stanowią one 64% mieszkańców pozostających bez pracy. Natomiast 67% nie posiada kwalifikacji zawodowych lub doświadczenia zawodowego.

Przeprowadzona analiza sprawozdań z wykonania budżetu i danych statystycznych wskazuje, że z roku na rok dochody własne Gminy, jak i dochody ogółem na 1 mieszkańca rosną. Wzrasta także poziom wydatków (zwłaszcza inwestycyjnych), co jest wynikiem wzmożonego inwestowania w rozwój Gminy.

O potencjale turystycznym Gminy Ciechocin świadczy malownicza dolina Drwęcy, rozległe kompleksy leśne w północnej części Gminy oraz zagospodarowane pod względem turystycznym jezioro Okonin. Na terenie przyległym do jeziora działa Ośrodek Wypoczynkowy – Okonin z zapleczem turystyczno-gastronomicznym. Gmina Ciechocin pełni funkcje rekreacyjne dla mieszkańców Torunia i Golubia-Dobrzynia. Dzięki dużym połaciom lasów, obecności jeziora oraz ośrodka wypoczynkowego, szlakiem turystycznym, obszar ten jest atrakcyjnym miejscem letniego wypoczynku sobotnio-niedzielnego, miejscem jesiennego wypadu na grzyby, celem wycieczek rowerowych oraz atrakcją dla amatorów wędkarstwa. Atrakcję turystyczną stanowi Osada Karbówko położona w dolinie rzeki Drwęcy. W ofercie Osady znajdują się m. in.: jazda konna, przejażdżki quadami, rajdy samochodem terenowym, spływy kajakowe, wycieczki rowerowe, tenis ziemny i kęgle.

2.8.3. Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna

Gmina Ciechocin położona jest w środkowo-wschodniej części województwa przy drodze wojewódzkiej nr 569 oraz w niedalekiej odległości od autostrady A1. W pobliżu Gminy przebiega także droga krajowa nr 15 łącząca Trzebnicę z Ostródą oraz trasa kolejowa nr 353 relacji Toruń-Olsztyn. Gmina leży w niedalekim sąsiedztwie miasta Torunia. Przez jej teren przepływa rzeka Drwęca.

Sieć drogową w Gminie tworzy 147 km dróg. Przez jej obszar przebiegają drogi gminne, powiatowe i wojewódzkie (nr 569). Na obszarze Gminy brakuje jednak ścieżek rowerowych.

Rozwój sieci wodociągowej jest zadowalający – około 92% mieszkańców korzysta z wodociągów. Znacznie gorzej przedstawia się poziom skanalizowania Gminy – długość sieci wynosi 13,1 km i korzysta z niej zaledwie 23% mieszkańców. Obszar Gminy cechujące się rozproszoną zabudową, w związku z czym praktykuje się na nim budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gmina Ciechocin posiada uregulowaną gospodarkę odpadami. Ich odbiorem z terenu Gminy zajmuje się Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszkaniowych EKOSYSTEM Sp. z o.o. z Wąbrzeźna. Mieszkańcy Gminy Ciechocin mogą nieodpłatnie dostarczać odpady do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Wąbrzeźnie oraz do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w Niedźwiedziu. Na terenie Gminy nie funkcjonuje żadne składowisko deponujące odpady komunalne, ani przemysłowe.

Na terenie Gminy nie ma sieci gazowej. Mieszkańcy korzystają z gazu propan-butan w butlach.

Na obszarze Gminy nie występują odnawialne źródła energii.



3. Analiza SWOT

Jedną z najpopularniejszych metod diagnozy stanu obecnego Gminy jest analiza SWOT. Nazwa tej metody wywodzi się od pierwszych liter angielskich słów – mocne strony (*strengths*), słabe strony (*weaknesses*), szanse (*opportunities*) i zagrożenia (*threats*) – jednocześnie stanowią one pola przyporządkowania czynników mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego.

Technika ta stosowana jest we wszystkich obszarach planowania strategicznego jako uniwersalne narzędzie analizy strategicznej.

Schemat 1. Analiza SWOT



Źródło: Opracowanie własne.

Analiza SWOT Gminy Ciechocin została przeprowadzona w trzech kluczowych dla zrównoważonego rozwoju obszarach, tj. sfera społeczna, gospodarka i środowisko przyrodnicze, oraz zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna. Wyniki analizy w każdym z badanych obszarów przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 25. Mocne i słabe strony

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Sfera społeczna	
- Rosnąca jakość nauczania, przekładająca się na coraz lepsze wyniki w nauce, w tym wyniki egzaminów państwowych - Kultywowanie tradycji i kultury Ziemi Dobrzyńskiej - Poczucie więzi z miejscem - Duża aktywność Gminnej Biblioteki Publicznej - Duża aktywność Ludowego Zespołu Sportowego „Iskra” Ciechocin - Duża aktywność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (organizacja wycieczek dla dzieci, działania z zakresu aktywizacji zawodowej i społecznej, udział w programie dostarczania żywności itp.) - Zmniejszająca się z roku na rok liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej	- Ujemne saldo migracji i ujemny przyrost naturalny - Brak instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 - Niski odsetek dzieci objętych edukacją przedszkolną, w porównaniu do średniej dla powiatu i województwa - Zmniejszająca się liczba uczniów szkół, w szczególności na poziomie gimnazjalnym

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
▪ Aktywne działania Gminy w LGD „Dolina Drwęc” ▪ Aktywna działalność organizacji pozarządowych na terenie Gminy	
Gospodarka, środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe	
▪ Dobre położenie geograficzne sprzyjające rozwojowi turystyki, w szczególności weekendowej ▪ Bliskość dużych ośrodków miejskich (Toruń, Golub-Dobrzyń, Brodnica) ▪ Ciekawe walory przyrodnicze i turystyczne (rzeki, jeziora, wysoka lesistość terenu, liczne formy ochrony krajobrazu i przyrody) ▪ Dobrze rozwinięta infrastruktura turystyczna (Osada Karbówko, Agroturystyka „Orzechowy Jar”, Ośrodek Wypoczynkowy w Okoninie) ▪ Aktywna polityka proekologiczna (usuwanie azbestu, segregacja śmieci) ▪ Czystość i porządek w Gminie ▪ Ciekawe choć nieliczne obiekty zabytkowe ▪ Tereny inwestycyjne ▪ Aktywnie działające gospodarstwa rolne ▪ Wzrastająca z roku na rok liczba osób pracujących ▪ Aktywny i gospodarny samorząd	▪ Mała liczba zakładów pracy ▪ Mała liczba zakładów usługowych świadczących podstawowe usługi dla ludności (fryzjer, kosmetyczka, szewc itp.) ▪ Wysoki poziom bezrobocia, niewielka liczba ofert pracy ▪ Niezamożne społeczeństwo ▪ Nie do końca wykorzystany potencjał obszaru do rozwoju turystyki (zbyt uboga w porównaniu do posiadanego potencjału oferta turystyczna i gastronomiczna) ▪ Niedostateczna promocja walorów przyrodniczych i turystycznych Gminy
Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna	
▪ Dobrze rozwinięta sieć dróg publicznych (147 km) ▪ Sukcesywnie prowadzone inwestycje poprawiające stan dróg publicznych ▪ Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa ▪ Optymalny system gospodarki odpadami ▪ Sukcesywna termomodernizacja budynków użyteczności publicznej zwiększająca ich efektywność energetyczną ▪ Dobrze rozwinięta infrastruktura oświetlenia ulicznego ▪ Dobrze rozwinięta infrastruktura świetlic wiejskich i zagospodarowane tereny wokół nich ▪ Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa ▪ Dobrze rozwinięta infrastruktura edukacyjna ▪ Dobrze rozwinięta infrastruktura bezpieczeństwa publicznego	▪ Niezadawalający stan infrastruktury drogowej (duża ilość dróg gruntowych, brak chodników przy drogach i ścieżek rowerowych) ▪ Słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna ▪ Niewystarczająca liczba przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie niezasadna ▪ Zły stan oczyszczalni ścieków w Elgiszewie ▪ Niezadawalający stan infrastruktury teleinformatycznej, zwłaszcza słaby zasięg internetu w Gminie (niski poziom pokrycia obszaru Gminy siecią światłowodową) ▪ Niewielkie zaplecze ujęć wody, powodujące zmniejszenia jej dostawy podczas okresów suchych ▪ Brak sieci gazowej ▪ Wysokoenergochłonne oświetlenie uliczne ▪ Brak wykorzystania odnawialnych źródeł energii ▪ Brak infrastruktury społecznej adresowanej do osób starszych (np. domy dziennego pobytu)

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 26. Szanse i zagrożenia

SZANSE	ZAGROŻENIA
Sfera społeczna	
▪ Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania – możliwość pozyskania dofinansowania na rozwój szkół i przedszkoli, rozwój działalności kulturalnej itp.) ▪ Pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców ▪ Podniesienie jakości życia mieszkańców ▪ Podniesienie poziomu edukacyjnego ▪ Podniesienie poziomu kultury obywatelskiej ▪ Aktywna współpraca z LGD „Dolina Drwący” ▪ Rewitalizacja społeczna ▪ Doskonalenie kompetencji kluczowych uczniów na wszystkich poziomach kształcenia ▪ Upowszechnianie edukacji przedszkolnej ▪ Tworzenie form opieki nad dziećmi do lat 3 ▪ Rozwój oferty usług przeznaczonych dla seniorów ▪ Rozwój usług opieki zdrowotnej i działań profilaktycznych	▪ Niekorzystne prognozy demograficzne - starzejące się społeczeństwo i zmniejszająca się liczba dzieci ▪ Emigracja mieszkańców w szczególności młodych ▪ Polityka rządu ▪ Brak więzi międzyludzkich ▪ Niewystarczające wsparcie finansowe z UE
Gospodarka, środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe	
▪ Stworzenie korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości i powstawania nowych miejsc pracy ▪ Zagospodarowanie terenów inwestycyjnych ▪ Podejmowanie działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej i ochrony środowiska ▪ Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców ▪ Wykorzystanie posiadanego potencjału do rozwoju turystyki rekreacyjnej i poszerzenia oferty turystycznej ▪ Wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania – możliwość pozyskania dofinansowania na rozwój przedsiębiorczości, miejsc pracy, turystyki ▪ Przyciągnięcie większej liczby turystów, inwestorów i mieszkańców poprzez zwiększenie skali promocji Gminy	▪ Emigracja zarobkowa mieszkańców Gminy ▪ Wzrost podatków ▪ Pogorszenie się sytuacji finansowej Gminy – brak środków na wkład własny przy realizacji projektów ze wsparciem ze strony UE ▪ Niewystarczające wsparcie finansowe z UE ▪ Brak wsparcia dla rolnictwa ▪ Zanieczyszczenie środowiska ▪ Brak wsparcia dla przedsiębiorców ▪ Rosnące bezrobocie ▪ Niski poziom rozwoju gospodarczego kraju
Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna	
▪ Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania – możliwość pozyskania dofinansowania na rozwój infrastruktury technicznej ▪ Współpraca z innymi samorządami z obszaru powiatu w celu lepszej absorpcji środków UE ▪ Budowa studni głębinowych lub modernizacja istniejących ▪ Modernizacja dróg i budowa chodników ▪ Budowa ścieżek pieszo-rowerowych ▪ Rozbudowa sieci światłowodowej ▪ Budowa gazociągu ▪ Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej	▪ Brak inwestycji w poprawę stanu infrastruktury drogowej ▪ Duże natężenie ruchu samochodowego ▪ Niewystarczające wsparcie finansowe z UE ▪ Wysokie koszty inwestycji infrastrukturalnych

Źródło: Opracowanie własne.

4. Rozwój strategiczny w latach 2016-2026

4.1. Obszary problemowe

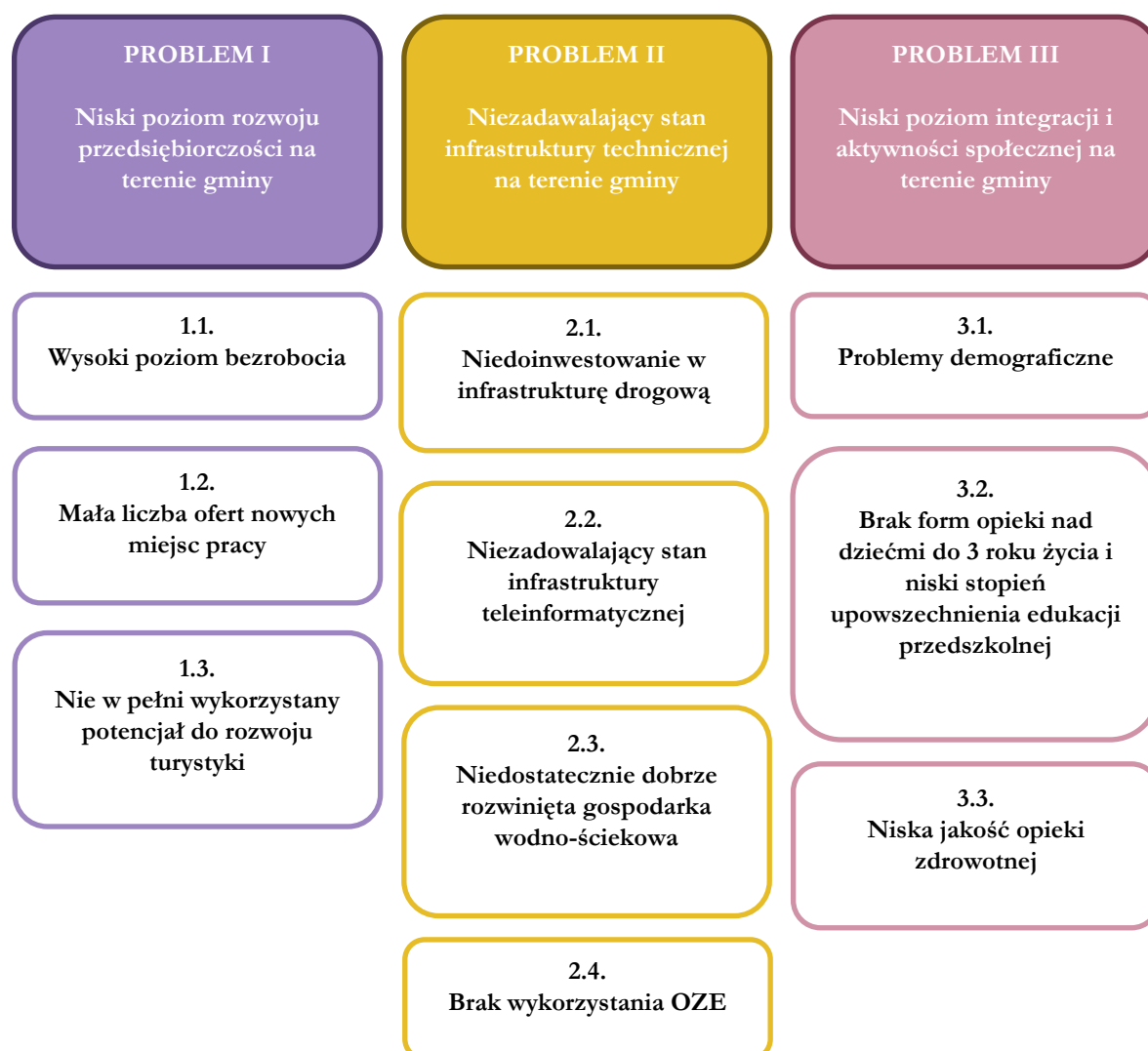
Największymi problemami w Gminie Ciechocin są:

- Niski poziom rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy
- Niezadawalający stan infrastruktury technicznej na terenie gminy
- Niski poziom integracji i aktywności społecznej na terenie gminy

Stanowią one istotną przeszkodę w procesie rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy, nie tylko przyczyniając się do jego spowolnienia, lecz również przynosząc niesatysfakcjonujące rezultaty. Są to zadania z całą stanowczością wymagające rozstrzygnięcia, jednak stosunkowo trudne do rozwiązania, co nie świadczy oczywiście o braku możliwości osiągnięcia zamierzonych celów poprzez odpowiednio skoordynowane działania.

Na poniższym schemacie przedstawiono problemy zidentyfikowane w poszczególnych sferach.

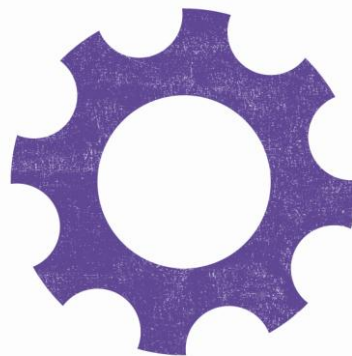
Schemat 2. Drzewo problemów



Źródło: Opracowanie własne.

4.2. Wizja rozwoju

Strategia Rozwoju Gminy Ciechocin jest najważniejszym dokumentem określającym kierunki rozwoju Ciechocina. W procesie jej powstawania konieczne jest stworzenie wizji, czyli określenie sytuacji, w jakiej Gmina chciałaby się znaleźć w przyszłości, czyli w 2026 r. Uwzględniając zmieniającą się sytuację w otoczeniu, wzrost możliwości rozwojowych i oczekiwań mieszkańców, wizję Strategii dla Gminy Ciechocin sformułowano następująco:



Ciechocin gminą rozwiniętą gospodarczo, z wysokim poziomem infrastruktury technicznej, dobrym stanem środowiska i atrakcyjną ofertą turystyczno-rekreacyjną

Zgodnie z zaproponowaną wizją, w 2026 r. Ciechocin będzie Gminą rozwiniętą gospodarczo, przyjazną dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy, a także oferującą kompleksową pomoc w zakresie tworzenia i rozwoju biznesu. W Gminie będą funkcjonować rozwiązania wspomagające i upraszczające proces inwestycji oraz prowadzenia działalności gospodarczej. Władze samorządowe będą wspierać rozwój kapitału ludzkiego poprzez zapewnienie wysokiej jakości edukacji.

W 2026 r. Ciechocin będzie Gminą o wysoki poziom infrastruktury technicznej dostosowanym do potrzeb i oczekiwań mieszkańców m. in. dobrym stanie infrastruktury drogowej, uporządkowanej gospodarki wodno-ściekowej oraz rozwiniętej infrastruktury telekomunikacyjnej. Mieszkańcy Gminy będą mieć dostęp do szerokiego wachlarza usług o wysokiej jakości (przede wszystkim usług zdrowotnych), a także rozbudowanej oferty skierowanej do rodzin oraz seniorów i osób niepełnosprawnych.

Gmina stanie się miejscem często odwiedzanym przez turystów, szukających możliwości odpoczynku na terenie o malowniczym krajobrazie, położonym w dolinie rzeki Drwęcy i posiadającym liczne walory przyrodnicze. Miejscem o rozbudowanej ofercie turystycznej i bazie noclegowej, gdzie każdy, niezależnie od wieku i stanu zdrowia, znajdzie komfortowe warunki spędzania wolnego czasu. W Ciechocinie każdy turysta i mieszkaniec znajdzie możliwość atrakcyjnego spędzania wolnego czasu m.in. dzięki uczestnictwu w licznych imprezach kulturalnych i rozmaitych formach aktywności fizycznej i społecznej.

Wszelkie działania mające na celu rozwój Gminy będą realizowane z poszanowaniem środowiska. Mieszkańcy będą posiadać szeroką wiedzę o zasadach jego ochrony. Zarówno mieszkańcy jak i władze samorządowe będą podejmować działania na rzecz poprawy jakości środowiska. Powszechnie stanie się stosowanie odnawialnych źródeł energii.

4.3. Misja oraz cele Strategii

4.3.1. Misja rozwoju

Formułując misję gminy należy określić ideę i ogólny kierunek jej rozwoju. Istotne jest wskazanie tych dziedzin wiodących w gospodarce gminy, stanowiących jej bazę ekonomiczną i podstawę egzystencji. Misja gminy to uzasadnienie sensu jej istnienia.



Misją Gminy Ciechocin jest wykreowanie ośrodka o dynamicznym rozwoju przedsiębiorczości, zapewniającego mieszkańcom warunki życia na odpowiednio wysokim, dostosowanym do ich potrzeb poziomie oraz przyjaznego dla turystów

Określenie pożądanego obrazu Gminy jest istotne z punktu widzenia formułowania celów rozwoju i kierunków podejmowanych działań. Cele rozwoju oraz konkretne projekty za pomocą, których będą osiąganymi cele, powinny prowadzić do osiągnięcia założonej wizji Gminy Ciechocin.

4.3.2. Cele strategiczne

Zidentyfikowane problemy przedstawione w podrozdziale 4.1 stwarzają potrzebę określenia celów strategicznych dla Gminy Ciechocin, będących bezpośrednią odpowiedzią na istniejące trudności i bariery rozwojowe. To właśnie te cele pomagają określić kierunki rozwoju Gminy.

Niniejsza Strategia wyznacza cele strategiczne charakteryzujące każdy z trzech obszarów, tj.:

- Sfera społeczna
- Gospodarka, środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe
- Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna

Celami strategicznymi dla rozwoju Gminy Ciechocin są:

- Cel strategiczny I. Zrównoważony rozwój gospodarczy, oparty na wykorzystaniu potencjału turystycznego gminy
- Cel strategiczny II. Poprawa ładu przestrzennego gminy poprzez inwestycje w infrastrukturę techniczną
- Cel strategiczny III. Poprawa jakości życia i stopnia aktywności społecznej mieszkańców gminy

4.3.3. Cele operacyjne

Realizacja celów strategicznych możliwa jest przez wypracowanie celów operacyjnych, które zostały przedstawione na poniższym schemacie.

Schemat 3. Drzewo celów



Źródło: Opracowanie własne.

4.3.4. Zadania w ramach poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych

Wybór najważniejszych kierunków działań możliwy jest dzięki wcześniejszemu określeniu celów. Najkorzystniej jest spojrzeć na nie jako swego rodzaju propozycję – listę koniecznych przedsięwzięć, która jednak wciąż pozostaje otwarta dając pewien zakres swobody działania. Zarówno niniejsza lista, jak również ta będąca wynikiem identyfikacji kolejnych przedsięwzięć, poddane zostaną ewaluacji w celu określenia stopnia realizacji ustaleń zawartych w niniejszym dokumencie. Sam proces ewaluacji wymaga włączenia ich do systemu sprawozdawczości i monitorowania jako kolejnych elementów realizacji ustaleń Strategii.

Gospodarka, środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe

Tabela 27. Przedsięwzięcia dla Celu strategicznego I

CEL SZCZEGÓŁOWY I: Zrównoważony rozwój gospodarczy, oparty na wykorzystaniu potencjału turystycznego gminy		
Lp.	Cel bezpośredni	Przedsięwzięcia
1	Wsparcie rozwoju gospodarczego i tworzenia miejsc pracy	- Stworzenie warunków do rozwoju bazy noclegowej gospodarstw agroturystycznych - Wsparcie tworzenia grup producenckich i gospodarstw ekologicznych - Pozyskanie inwestorów - Wprowadzenie ulg podatkowych dla inwestorów i przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy - Wsparcie osób podejmujących działalność gospodarczą (pomoc finansowa i prawna)
2	Promocja walorów turystycznych i przyrodniczych gminy	- Opracowanie materiałów promujących gminę (folderów, albumów) - Promocja gminy w mediach - Udział w targach turystycznych - Współpraca z gminami, będącymi członkami Stowarzyszenia Gmin Ziemi Dobrzyńskiej w celu promocji walorów przyrodniczo-turystycznych regionu
3	Rozbudowa oferty turystycznej gminy	- Budowa ścieżek rowerowych - Rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej (wypożyczalnia rowerowa, pole namiotowe)
4	Podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska, w tym inwestycje w OZE	- Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i prywatnych - Edukacja ekologiczna mieszkańców (m. in. organizacja warsztatów, szkoleń, festynów ekologicznych)

Źródło: Opracowanie własne

Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna

Tabela 28. Przedsięwzięcia dla Celu strategicznego II

CEL SZCZEGÓŁOWY II: Poprawa ładu przestrzennego gminy poprzez inwestycje w infrastrukturę techniczną		
Lp.	Cel bezpośredni	Przedsięwzięcia
1	Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej	- Modernizacja dróg gminnych - Budowa chodników przy drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich - Budowa oświetlenia ulicznego
2	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	- Modernizacja oczyszczalni ścieków w Elgiszewie - Remont stacji uzdatniania wody w Nowej Wsi - Wsparcie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków - Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej - Budowa ujęcia wody pitnej w Świętosławiu

3	Poprawa stanu infrastruktury teleinformatycznej	▪ Pokrycie terenu zasięgiem 4G i LTE ▪ Zwiększenie mocy, ilości nadajników telefonii światłowodowej, teleinformatycznej
4	Rewitalizacja	▪ Modernizacja i wyposażenie świetlic wiejskich ▪ Renowacja obiektów zabytkowych ▪ Zagospodarowanie i uporządkowanie przestrzeni publicznych

Źródło: Opracowanie własne

Sfera społeczna

Tabela 49. Przedsięwzięcia dla Celu strategicznego III

CEL SZCZEGÓŁOWY III: Poprawa jakości życia i stopnia aktywności społecznej mieszkańców gminy		
Lp.	Cel bezpośredni	Przedsięwzięcia
1	Podjęmowanie działań na rzecz integracji społecznej mieszkańców gminy	▪ Organizacja imprez o charakterze sportowo-rekreacyjnym ▪ Budowanie solidarności międzypokoleniowej poprzez organizację aktywnych form spędzania czasu wolnego ▪ Wsparcie tworzenia organizacji, stowarzyszeń, chórów, kół zainteresowań itp. ▪ Organizacja spotkań integracyjnych w świetlicach dla mieszkańców
2	Rozwój oferty edukacyjnej	▪ Realizacja dodatkowych zajęć dla uczniów ▪ Podnoszenie kompetencji kluczowych uczniów ▪ Doposażenie placówek oświatowych ▪ Utworzenie klas profilowanych w szkołach ▪ Modernizacja oraz rozwój oferty przedszkoli
3	Rozwój oferty skierowanej do rodzin	▪ Zapewnienie opieki dla dzieci do lat 3 ▪ Promocja zdrowego stylu życia i przeciwdziałanie uzależnieniom ▪ Zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów ▪ Zapewnienie opieki stomatologicznej ▪ Pozyskanie większej ilości przedsiębiorstw do wsparcia projektu – Karta dużej rodziny ▪ Pomoc psychologiczna dla rodzin ▪ Organizacja form spędzania wolnego czasu dla rodzin (m. in. wyjazdów, wycieczek, pikników, zawodów)
4	Rozwój oferty skierowanej do seniorów i osób niepełnosprawnych	▪ Realizacja programów skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych ▪ Stworzenie i rozwój oferty dziennych domów pobytu ▪ Rozwój niestacjonarnych usług opiekuńczych świadczonych w środowisku ▪ Rozwój oferty spędzania wolnego czasu dla osób starszych i niepełnosprawnych ▪ Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym w zakładaniu i prowadzeniu stowarzyszeń, kółek zainteresowań itp.
5	Rewitalizacja społeczna	▪ Założenie domu kultury ▪ Stworzenie biblioteki multimedialnej ▪ Podjęmowanie działań mających na celu aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

4.3.5. Analiza WiP – ważności i prawdopodobieństwa działań strategicznych

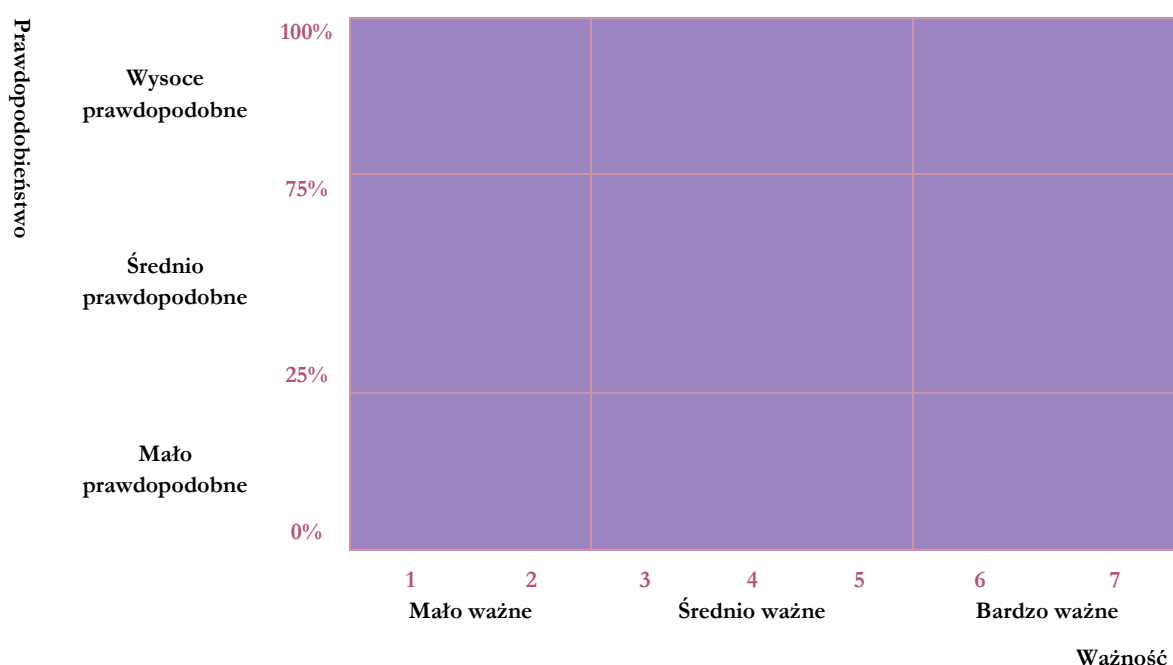
W analizie ważności (istotności) i prawdopodobieństwa – WiP – działań strategicznych w ramach poszczególnych celów strategicznych ocenie poddaje się zarówno ważność poszczególnych działań, jak i szanse na ich realizację w przyjętym 10-letnim horyzoncie czasu obowiązywania niniejszej Strategii, czyli do roku 2026.

Ważność działań została oceniona w skali od 1 do 7, gdzie 1 oznaczało, że dane działanie strategiczne jest mało ważne z punktu widzenia realizacji wyznaczonych celów, natomiast 7, że jest bardzo ważne.

Prawdopodobieństwo realizacji określonych działań oceniono posługując się skalą od 0% (zdarzenie niemożliwe do realizacji) do 100% (zdarzenie pewne). Punkty 25% i 75% pozwoliły podzielić cały zakres skali na trzy obszary: zdarzenie mało prawdopodobne, średnio prawdopodobne i wysoce prawdopodobne.

Otrzymane wyniki naniesiono na macierz WiP.

Schemat 4. Macierz WiP



Źródło: Opracowanie własne

Poniższa tabela przedstawia ocenę ważności i prawdopodobieństwa działań strategicznych w sferze Gospodarka, środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe.

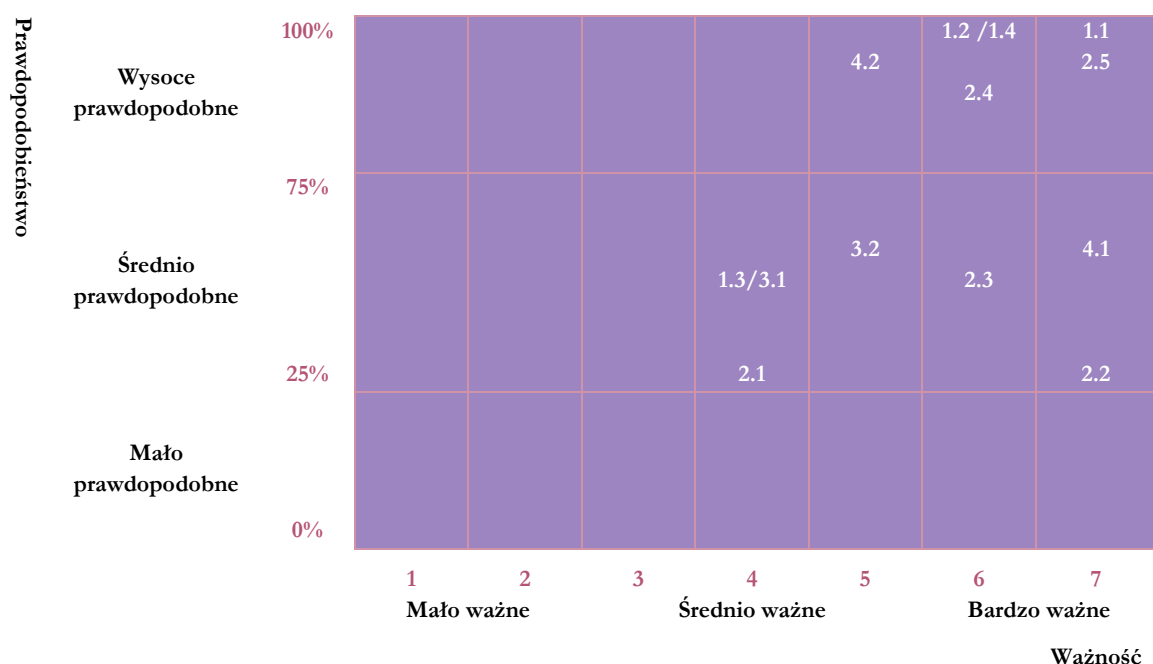
Tabela 30. Ocena ważności i prawdopodobieństwa działań strategicznych w sferze Gospodarka, środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe

CEL SZCZEGÓŁOWY I: Zrównoważony rozwój gospodarczy, oparty na wykorzystaniu potencjału turystycznego gminy				
Lp.	Cel bezpośredni	Przedsięwzięcia	Ważność (1-7)	Prawdopodobieństwo (0%-100%)
1	Promocja walorów turystycznych i przyrodniczych gminy	1.1 Opracowanie materiałów promujących gminę (folderów, albumów)	7	100%
		1.2 Promocja gminy w mediach	6	100%
		1.3 Udział w targach turystycznych	4	65%
		1.4 Współpraca z gminami, będącymi członkami Stowarzyszenia Gmin Ziemi Dobrzyńskiej w celu promocji walorów przyrodniczo-turystycznych regionu	6	100%
2	Wsparcie rozwoju gospodarczego i tworzenia miejsc pracy	2.1 Stworzenie warunków do rozwoju bazy noclegowej gospodarstw agroturystycznych	4	50%
		2.2 Wsparcie tworzenia grup producenckich i gospodarstw ekologicznych	7	50%
		2.3 Pozyskanie inwestorów	6	65%
		2.4 Wprowadzenie ulg podatkowych dla inwestorów i przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy	6	80%
		2.5 Wsparcie osób podejmujących działalność gospodarczą (pomoc finansowa i prawna)	7	90%
3	Rozbudowa oferty turystycznej gminy	3.1 Budowa ścieżek rowerowych	4	50%
		3.2 Rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej (wypożyczalnia rowerowa, pole namiotowe)	5	60%
4	Podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska, w tym inwestycje w OZE	4.1 Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i prywatnych	7	60%
		4.2 Edukacja ekologiczna mieszkańców (m. in. organizacja warsztatów, szkoleń, festynów ekologicznych)	5	90%

Źródło: Opracowanie własne

Wyniki oceny ważności i prawdopodobieństwa działań strategicznych w sferze Gospodarka, środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe zostały naniesione na poniższą macierz WiP.

Schemat 5. Macierz WiP - Gospodarka, środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe



Źródło: Opracowanie własne

Poniższa tabela przedstawia ocenę ważności i prawdopodobieństwa działań strategicznych w sferze Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna.

Tabela 31. Ocena ważności i prawdopodobieństwa działań strategicznych w sferze Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna

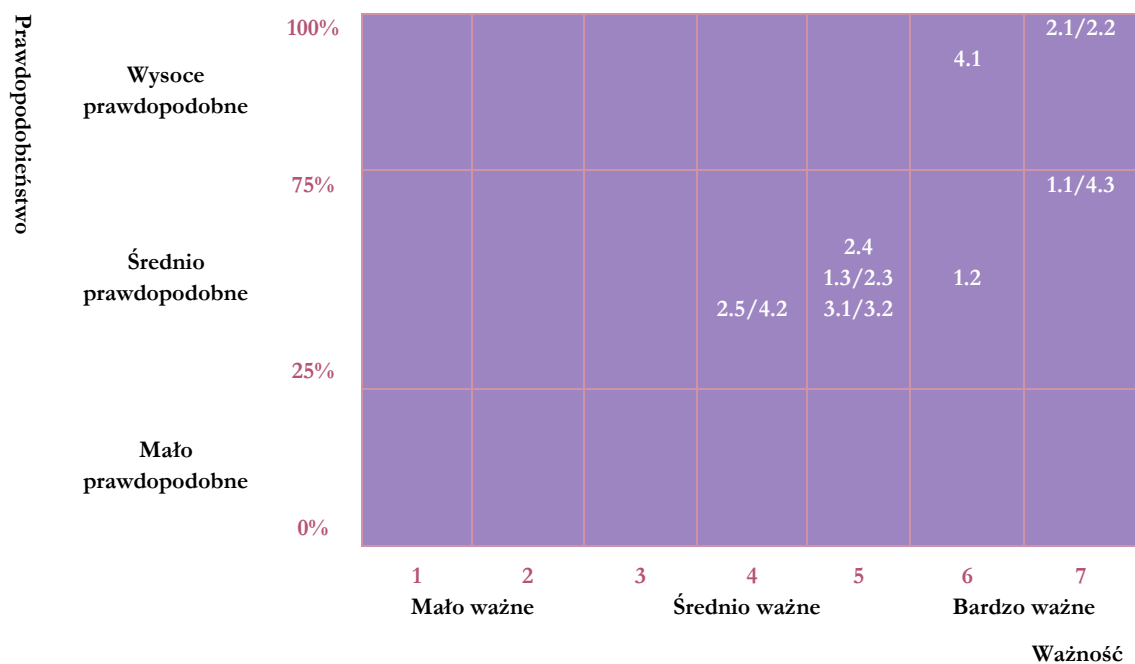
CEL SZCZEGÓŁOWY II: Poprawa ładu przestrzennego gminy poprzez inwestycje w infrastrukturę techniczną				
Lp.	Cel bezpośredni	Przedsięwzięcia	Ważność (1-7)	Prawdopodobieństwo (0%-100%)
1	Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej	1.1 Modernizacja dróg gminnych	7	75%
		1.2 Budowa chodników przy drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich	6	50%
		1.3 Budowa oświetlenia ulicznego	5	55%
2	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	2.1 Modernizacja oczyszczalni ścieków w Elgiszewie	7	100%
		2.2 Remont stacji uzdatniania wody w Nowej Wsi	7	100%
		2.3 Wsparcie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	5	50%
		2.4 Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej	5	60%
		2.5 Budowa ujęcia wody pitnej w Świątosławiu	4	45%
3	Poprawa stanu infrastruktury teleinformatycznej	3.1 Pokrycie terenu zasięgiem 4G i LTE	5	40%
		3.2 Zwiększenie mocy, ilości nadajników telefonii światłowodowej, teleinformatycznej	5	40%
4	Rewitalizacja	4.1 Modernizacja i wyposażenie świetlic wiejskich	6	90%

	4.2 Renowacja obiektów zabytkowych	4	50%
	4.3 Zagospodarowanie i uporządkowanie przestrzeni publicznych	7	75%

Źródło: Opracowanie własne

Wyniki oceny ważności i prawdopodobieństwa działań strategicznych w sferze Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna zostały naniesione na poniższą macierz WiP.

Schemat 6. Macierz WiP - Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna



Źródło: Opracowanie własne

Poniższa tabela przedstawia ocenę ważności i prawdopodobieństwa działań strategicznych w Sferze społecznej.

Tabela 32. Ocena ważności i prawdopodobieństwa działań strategicznych w Sferze społecznej

CEL SZCZEGÓŁOWY III: Poprawa jakości życia i stopnia aktywności społecznej mieszkańców gminy				
Lp.	Cel bezpośredni	Przedsięwzięcia	Ważność (1-7)	Prawdopodobieństwo (0%-100%)
1	Podejmowanie działań na rzecz integracji społecznej mieszkańców gminy	1.1 Organizacja imprez o charakterze sportowo-rekreacyjnym	7	100%
		1.2 Budowanie solidarności międzypokoleniowej poprzez organizację aktywnych form spędzania czasu wolnego	6	90%
		1.3 Wsparcie tworzenia organizacji, stowarzyszeń, chórów, kół zainteresowań itp.	7	75%
		1.4 Organizacja spotkań integracyjnych w świetlicach dla mieszkańców	6	100%
2	Rozwój oferty edukacyjnej	2.1 Realizacja dodatkowych zajęć dla uczniów	7	100%
		2.2 Podnoszenie kompetencji kluczowych uczniów	5	50%

		2.3 Doposażenie placówek oświatowych	6	60%
		2.4 Utworzenie klas profilowanych w szkołach	4	40%
		2.5 Modernizacja oraz rozwój oferty przedszkoli	6	50%
3	Rozwój oferty skierowanej do rodzin	3.1 Zapewnienie opieki dla dzieci do lat 3	4	50%
		3.2 Promocja zdrowego stylu życia i przeciwdziałanie uzależnieniom	4	60%
		3.3 Zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów	5	40%
		3.4 Zapewnienie opieki stomatologicznej	6	60%
		3.5 Pozyskanie większej ilości przedsiębiorstw do wsparcia projektu – Karta dużej rodziny	3	50%
		3.6 Pomoc psychologiczna dla rodzin	3	40%
		3.7 Organizacja form spędzania wolnego czasu dla rodzin (m. in. wyjazdów, wycieczek, pikników, zawodów)	6	100%
4	Rozwój oferty skierowanej do seniorów i osób niepełnosprawnych	4.1 Realizacja programów skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych	4	60%
		4.2 Stworzenie i rozwój oferty dziennych domów pobytu	6	60%
		4.3 Rozwój niestacjonarnych usług opiekuńczych świadczonych w środowisku	4	40%
		4.4 Rozwój oferty spędzania wolnego czasu dla osób starszych i niepełnosprawnych	7	100%
		4.5 Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym w zakładaniu i prowadzeniu stowarzyszeń, kółek zainteresowań itp.	5	100%
5	Rewitalizacja społeczna	5.1 Założenie domu kultury	7	100%
		5.2 Stworzenie biblioteki multimedialnej	6	85%
		5.3 Podejmowanie działań mających na celu aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców	6	60%

Źródło: Opracowanie własne

Wyniki oceny ważności i prawdopodobieństwa działań strategicznych w Sferze społecznej zostały naniesione na poniższą macierz WiP.

Schemat 7. Macierz WiP – Sfera społeczna

Prawdopodobieństwo	Wysoce prawdopodobne	Ważność						
		1	2	3	4	5	6	7
		Mało ważne		Średnio ważne			Bardzo ważne	
		0%						
100%						1.4/3.7 1.2	1.1/2.1/4.4/5.1	
75%					4.5	5.2		
Średnio prawdopodobne				3.2/4.1 3.1 2.4/4.3	2.2 3.3	2.3/3.4/4.2/5.3 2.5	1.3	
			3.5 3.6					
25%								
Mało prawdopodobne								
0%								

Źródło: Opracowanie własne

4.4. System wdrażania i finansowania Strategii

4.4.1. Kluczowe instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania Strategii

Planowanie strategiczne jest procesem ciągłym. Dla zagwarantowania, że postanowienia przyjęte w niniejszej Strategii będą konsekwentnie realizowane, zapewnione zostaną warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania i weryfikacji. Samorząd Gminy Ciechocin pełni rolę koordynatora i organizatora prac nad realizacją Strategii Rozwoju Gminy Ciechocin na lata 2016-2026.

Organem nadzorującym realizację Strategii jest Rada Gminy. Wójt Gminy Ciechocin jako organ wykonawczy odpowiedzialny za wykonanie ujętych w niej założeń, będzie przedkładał Radzie Gminy sprawozdania z realizacji celu nadrzędnego i celów szczegółowych. Poza funkcją nadzorczą, wyłączną kompetencją Rady Gminy będzie uchwalanie zmian w zapisach Strategii.

Strategia powinna być realizowana we współpracy z innymi partnerami samorządowymi, gospodarczymi i społecznymi lub poprzez inspirowanie i wspieranie realizacji przedsięwzięć innych jednostek. W głównej mierze strategia będzie wdrażana przez pracowników Urzędu Gminy Ciechocin i jednostek organizacyjnych Gminy.

Należy jednoznacznie wskazać jednostkę odpowiedzialną za monitoring i przygotowanie sprawozdań z realizacji Strategii. Zadanie to może być powierzone jednemu z referatów Urzędu Gminy, albo poprzez wyodrębnienie w jego strukturze zespołu odpowiedzialnego za monitorowanie. Drugim sposobem jest powołanie odrębnej jednostki zajmującej się monitoringiem, składającej się z zainteresowanych podmiotów, np. przedstawicieli przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, mieszkańców itp.

Dla efektywnej realizacji zapisów Strategii niezbędne jest stworzenie systemu stałej kontroli i monitoringu realizacji jego ustaleń. Monitoring będzie polegał na systematycznym gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zbieranych od wszystkich realizatorów projektów w ramach Strategii.

Proces ten będzie służył identyfikacji realizowanych przedsięwzięć oraz porównaniu ich zgodności z założeniami Strategii.

Monitoring umożliwia modyfikację poszczególnych elementów przyjętych ustaleń strategicznych. Jednocześnie system ten może być wykorzystywany do ciągłego śledzenia zdarzeń, tendencji i procesów zachodzących w otoczeniu Gminy, jak i wewnątrz niej, które mogą wywierać pozytywny lub negatywny wpływ na osiąganie przyjętych celów rozwoju. Pozwala to na zwiększenie zdolności władz Gminy do szybkiej i skutecznej reakcji na zmiany zachodzące zarówno w jej otoczeniu, jak i wewnątrz niej.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Strategii. Głównym zadaniem jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze Strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne cele zastosowania ewaluacji:

- Identyfikacja słabych i mocnych stron
- Oszacowanie możliwości i ograniczeń
- Usprawnienie zarządzania
- Wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działań
- Poprawianie błędów
- Wsparcie alokacji zasobów finansowych
- Ulepszenie procesu decyzyjnego

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia Strategii w zakresie:

- Działania Strategii
- Wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów
- Wpływu na problemy, do których odnosi się Strategia
- Wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia Strategii i projektowania nowych dokumentów o charakterze strategicznym
- Identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu

Ewaluacja Strategii będzie dokonywana w trakcie prac nad sprawozdaniem z wdrażania. Wnioski z ewaluacji i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii.

4.4.2. Główne źródła finansowania

Propozycje przedsięwzięć zawarte w Strategii będą mogły być finansowane nie tylko z budżetu Gminy, ale także ze źródeł zewnętrznych, do których należy zaliczyć m. in. środki z:

- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko
- Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- z Ministerstwa Sportu i Turystyki

- budżet LGD „Dolina Drwęcy”
- pożyczki i kredyty bankowe
- innych źródeł

Największą możliwość realizacji założonych przedsięwzięć i tym samym szansę dalszego rozwoju umożliwia Gminie wsparcie ze środków unijnych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

5. Plan zadań inwestycyjnych na lata 2016-2026

W poniższej tabeli przedstawiono plan zadań inwestycyjnych, które Gmina planuje realizować w horyzoncie czasowym 2016-2026.

Tabela 33. Plan działań inwestycyjnych w sferze Gospodarka, środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe

L. p.	Przedsięwzięcia	Planowany okres realizacji
1	Stworzenie warunków do rozwoju bazy noclegowej gospodarstw agroturystycznych	2016-2026
2	Wsparcie tworzenia grup producenckich i gospodarstw ekologicznych	2016-2026
3	Pozyskanie inwestorów	2016-2026
4	Wprowadzenie ulg podatkowych dla inwestorów i przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy	2016-2026
5	Wsparcie osób podejmujących działalność gospodarczą (pomoc finansowa i prawna)	2016-2026
6	Opracowanie materiałów promujących gminę (folderów, albumów)	2016-2026
7	Promocja gminy w mediach	2016-2026
8	Udział w targach turystycznych	2016-2026
9	Współpraca z gminami, będącymi członkami Stowarzyszenia Gmin Ziemi Dobrzyńskiej w celu promocji walorów przyrodniczo-turystycznych regionu	2016-2026
10	Budowa ścieżek rowerowych	2017
11	Rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej (wypożyczalnia rowerowa, pole namiotowe)	2017
12	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i prywatnych	2017
13	Edukacja ekologiczna mieszkańców (m. in. organizacja warsztatów, szkoleń, festynów ekologicznych)	2016-2026

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 34. Plan działań inwestycyjnych w sferze Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna

L. p.	Przedsięwzięcia	Planowany okres realizacji
1	Modernizacja dróg gminnych	2016-2026
2	Budowa chodników przy drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich	2016-2026
3	Budowa oświetlenia ulicznego	2016-2026
4	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Elgiszewie	2016-2017
5	Remont stacji uzdatniania wody w Nowej Wsi	2017-2018
6	Wsparcie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	2017-2026
7	Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej	2016-2026
8	Budowa ujęcia wody pitnej w Świątosławiu	2020
9	Pokrycie terenu zasięgiem 4G i LTE	2018
10	Zwiększenie mocy, ilości nadajników telefonii światłowodowej, teleinformatycznej	2018
11	Modernizacja i wyposażenie świetlic wiejskich	2017-2020
12	Renowacja obiektów zabytkowych	2019-2020

13	Zagospodarowanie i uporządkowanie przestrzeni publicznych	2016-2026
----	---	-----------

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 35. Plan zadań inwestycyjnych w Sferze społecznej

L. p.	Przedsięwzięcia	Planowany okres realizacji
1	Organizacja imprez o charakterze sportowo-rekreacyjnym	2016-2026
2	Budowanie solidarności międzypokoleniowej poprzez organizację aktywnych form spędzania czasu wolnego	2016-2026
3	Wsparcie tworzenia organizacji, stowarzyszeń, chórów, kół zainteresowań itp.	2016-2026
4	Organizacja spotkań integracyjnych w świetlicach dla mieszkańców	2016-2026
5	Realizacja dodatkowych zajęć dla uczniów	2016-2026
6	Podnoszenie kompetencji kluczowych uczniów	2016-2026
7	Doposażenie placówek oświatowych	2016-2026
8	Utworzenie klas profilowanych w szkołach	2018
9	Modernizacja oraz rozwój oferty przedszkoli	2016-2017
10	Zapewnienie opieki dla dzieci do lat 3	2016
11	Promocja zdrowego stylu życia i przeciwdziałanie uzależnieniom	2016-2026
12	Zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów	2017
13	Zapewnienie opieki stomatologicznej	2016-2026
14	Pozyskanie większej ilości przedsiębiorstw do wsparcia projektu – Karta dużej rodziny	2016-2026
15	Pomoc psychologiczna dla rodzin	2016-2026
16	Organizacja form spędzania wolnego czasu dla rodzin (m. in. wyjazdów, wycieczek, pikników, zawodów)	2016-2026
17	Realizacja programów skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych	2017
18	Stworzenie i rozwój oferty dziennych domów pobytu	2018
19	Rozwój niestacjonarnych usług opiekuńczych świadczonych w środowisku	2018
20	Rozwój oferty spędzania wolnego czasu dla osób starszych i niepełnosprawnych	2017-2026
21	Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym w zakładaniu i prowadzeniu stowarzyszeń, kółek zainteresowań itp.	2016-2026
22	Założenie domu kultury	2017
23	Stworzenie biblioteki multimedialnej	2017
24	Podejmowanie działań mających na celu aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców	2016-2026

Źródło: Opracowanie własne

6. Spójność kierunków rozwoju Gminy i planowanych przedsięwzięć z dokumentami programowymi i planistycznymi

Strategia zachowuje spójność celów rozwojowych w odniesieniu do dokumentów europejskich, w tym głównie Strategii *Europa 2020* oraz dokumentów krajowych i regionalnych. Zachowuje też powiązania między dokumentami poszczególnych szczebli programowania rozwoju.

W planowaniu rozwoju Gminy Ciechocin uwzględniono nowe elementy charakteryzujące proces rozwoju regionalnego m.in.:

- Celowe wydatkowanie funduszy na określone zintegrowane projekty
- Podnoszenie konkurencyjności lokalnej gospodarki oraz mikro, małych i średnich przedsiębiorstw
- Koncentracja środków na określonych celach
- Wspieranie rozwoju opartego na lokalnych potencjalach i zasobach
- Włączenie zróżnicowanych form finansowania zadań strategicznych

Strategia jest dokumentem spójnym z zasadami planowania oraz komplementarnym z innymi dokumentami strategicznymi.

Strategia zachowuje podejście zintegrowane do rozwoju danego obszaru, przestrzeni, miejsca i koncentrację na wspieraniu działań, zmierzających do wzmocnienia i wykorzystania wewnętrznych potencjałów rozwoju.

Przyjęte kierunki i cele rozwojowe są zgodne z celami określonymi w dokumentach strategicznych obowiązujących na następujących poziomach:

- Wspólnotowym
- Krajowym
- Regionalnym
- Gminnym

Wykaz analizowanych dokumentów przedstawiono na poniższym schemacie, a zbieżność pomiędzy nimi zaprezentowano w tabelach w kolejnych częściach rozdziału.



Schemat 8. Dokumenty strategiczne, z którymi Strategia Rozwoju Gminy Ciechocin wykazuje zgodność

Poziom wspólnotowy	Poziom krajowy	Poziom regionalny	Poziom lokalny
Strategia Europa 2020	Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności	Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Strategia Rozwoju Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego do roku 2020
Agenda Terytorialna Unii Europejskiej 2020	Raport „Polska 2030” Wyzwania Rozwojowe	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim na lata 2013–2017
Umowa Partnerstwa 2014-2020	Strategia Rozwoju Kraju 2020 Aktywne społeczeństwo Konkurencyjna gospodarka Sprawne państwo	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 Stowarzyszenia LGD „Dolina Drwęcy”
	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony Miasta Obszary wiejskie		
	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030		
	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020		
	Polityka Transportowa Państwa na lata 2006 – 2025		

Źródło: Opracowanie własne

6.1. Poziom wspólnotowy

Tabela 36. Zgodność strategii z dokumentami strategicznymi – Poziom wspólnotowy

Poziom wspólnotowy	
Dokument strategiczny	Główne cele i założenia dokumentu oraz zgodność Strategii Rozwoju Gminy Ciechocin na lata 2016-2026 z dokumentem strategicznym
Strategia Europa 2020	Strategia Europa 2020 jest długookresowym programem Unii Europejskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Niniejszy dokument wykazuje spójność z dwoma głównymi priorytetami Strategii Europa 2020: - Wzrost zrównoważony – transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywniej korzystającej z zasobów i konkurencyjnej. - Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną. W celu realizacji priorytetów zdefiniowano siedem inicjatyw przewodnich

	stanowiących instrumenty realizacji celów Strategii Europa 2020. Niniejszy dokument jest zgodny z następującymi inicjatywami: ▪ Europa efektywnie korzystająca z zasobów – to działania na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów oraz transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej w większym stopniu wykorzystującej potencjał, jaki dają odnawialne źródła energii. ▪ Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia – to działania na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania podaży do popytu na rynku pracy. ▪ Europejski program walki z ubóstwem – to działania na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.
Agenda Terytorialna Unii Europejskiej 2020	Agenda Terytorialna Unii Europejskiej 2020 jest dokumentem, który ma się przyczynić do trwałego wzrostu gospodarczego oraz tworzenia miejsc pracy, jak również do społecznie i ekologicznie zrównoważonego rozwoju poprzez wzmocnienie spójności terytorialnej Europy. Celem jej jest wzmocnienie globalnej konkurencyjności i zrównoważenie wszystkich regionów Europy poprzez zidentyfikowanie i zmobilizowanie ich terytorialnych potencjałów. Służyć temu ma wspieranie policentrycznego rozwoju terytorialnego UE, szczególnie w nowych krajach członkowskich UE. Fundamentem Agendy Terytorialnej UE są trzy główne cele, z którymi zgodność wykazuje niniejszy dokument: ▪ Rozwój zrównoważonego i policentrycznego systemu miast oraz nowych partnerstw pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi ▪ Zapewnienie równego dostępu do infrastruktury i wiedzy Zrównoważony rozwój, rozsądne zarządzanie oraz ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego
Umowa Partnerstwa 2014-2020	Umowa Partnerstwa (UP) określa strategię interwencji funduszy europejskich w ramach 3 polityk unijnych, tj. polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce w latach 2014-2020. Instrumentem realizacji UP są programy operacyjne i regionalne programy operacyjne. W obrębie celów UP wyróżniono cztery priorytety finansowania ze środków europejskich: otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom, spójność społeczna i aktywność zawodowa, infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami. Niniejszy dokument wykazuje zgodność powyższymi celami, gdyż również dąży do realizacji podobnych priorytetów na obszarze objętym Strategią.

Źródło: *Opracowanie własne*

6.2. Poziom krajowy

Tabela 37. Zgodność strategii z dokumentami strategicznymi – Poziom krajowy

Poziom krajowy	
Dokument strategiczny	Główne cele i założenia dokumentu oraz zgodność Strategii Rozwoju Gminy Ciechocin na lata 2016-2026 z dokumentem strategicznym
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności	Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Wizja zapisana w strategii zakłada, że w roku 2030 polska gospodarka stanie się gospodarką konkurencyjną i innowacyjną. W osiągnięciu takiego stanu ma pomóc realizacja jedenastu celów strategicznych określonych w dokumencie. Niniejszy dokument wykazuje spójność z następującymi celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju: ▪ Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki ▪ Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” ▪ Cel 7 Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska ▪ Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
Raport „Polska 2030” Wyzwania Rozwojowe	Raport Polska 2030 to raport stanowiący podstawę długookresowej strategii rozwoju. Ma charakter zielonej księgi, co oznacza, że jego celem nie jest prezentacja gotowych propozycji działań, ale przede wszystkim zainicjowanie debaty publicznej związanej z wyzwaniami rozwojowymi Polski. Raport opisuje obecny stan kraju oraz jego rozwój przez najbliższe 20 lat. Porusza m.in. takie kwestie jak wzrost gospodarczy, sytuację demograficzną, aktywność zawodową, bezpieczeństwo klimatyczno-energetyczne, rozwój kapitału intelektualnego, solidarność regionalna czy wzrost kapitału społecznego. Strategia Rozwoju Gminy Ciechocin dotyczy analogicznych kierunków rozwoju.
Strategia Rozwoju Kraju 2020 Aktywne społeczeństwo Konkurencyjna gospodarka Sprawne państwo	Strategia Rozwoju Kraju 2020 ma charakter średniookresowy. Jej głównym celem jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Niniejszy dokumenty wpisuje się w dwa obszary strategiczne i odpowiadające im następujące cele strategii: ▪ Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka – Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki, Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego, Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko ▪ Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna – Cel III.1. Integracja społeczna, Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych, Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony Miasta Obszary wiejskie	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 jest dokumentem określającym cele i sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw, w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Dokument wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, w tym wobec obszarów wiejskich i miejskich, oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu. Celem strategicznym KSRR jest efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwojowych kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Niniejszy dokument wpisuje się w następujące cele strategiczne i operacyjne: ▪ Cel 1 Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów – 1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw ▪ Cel 2 Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych – 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe, 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. Wizja zapisana w dokumencie zakłada, że Polska w 2030 roku będzie krajem o ugruntowanych warunkach trwałego i zrównoważonego rozwoju, dobrze zagospodarowanym, sprawnie zarządzanym i bezpiecznym. Celem strategicznym polityki przestrzennego zagospodarowania kraju jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągania ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie. Jednym z celów operacyjnych, które pozwalają urzeczywistnić realizację wizji KPZK jest Cel 2 Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów, w który wpisuje się niniejszy dokument.
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020	Głównym celem programu na lata 2014-2020 jest wzrost konkurencyjności rolnictwa z uwzględnieniem celów środowiskowych. PROW będzie realizował sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich: ▪ Ułatwienie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie i leśnictwie oraz na obszarach wiejskich ▪ Zwiększenie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami ▪ Wspieranie organizacji łańcucha żywnościowego, w tym przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, dobrostanu zwierząt oraz zarządzania ryzykiem w rolnictwie ▪ Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem ▪ Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami i wspieranie przechodzenia w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu ▪ Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

	Realizacja przedsięwzięć zapisanych w niniejszym dokumencie przyczyni się do osiągnięcia celów wskazanych w PROW.
Polityka Transportowa Państwa na lata 2006 – 2025	Jako podstawowy cel polityki transportowej przyjmuje się zdecydowana poprawę jakości systemu transportowego i jego rozbudowę zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, albowiem jakość systemu transportowego jest jednym z kluczowych czynników, decydujących o warunkach życia mieszkańców i o rozwoju gospodarczym kraju i regionów. Sformułowany wyżej, podstawowy cel polityki transportowej, zostanie osiągnięty przez skoncentrowanie się na realizacji następujących sześciu celów szczegółowych, z którymi zgodność wykazuje niniejsza Strategia: Cel 1: Poprawa dostępności transportowej i jakości transportu jako czynnik poprawy warunków życia i usuwania barier rozwojowych gospodarki Cel 2: Wspieranie konkurencyjności gospodarki polskiej jako kluczowy instrument rozwoju gospodarczego Cel 3: Poprawa efektywności funkcjonowania systemu transportowego Cel 4: Integracja systemu transportowego – w układzie gałęziowym i terytorialnym Cel 5: Poprawa bezpieczeństwa prowadząca do radykalnej redukcji liczby wypadków i ograniczenia ich skutków (zabici, ranni) oraz – w rozumieniu społecznym – do poprawy bezpieczeństwa osobistego użytkowników transportu i ochrony ładunków Cel 6: Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko i warunki życia

Źródło: Opracowanie własne

6.3. Poziom regionalny

Tabela 38. Zgodność strategii z dokumentami strategicznymi – Poziom regionalny

Poziom regionalny	
Dokument strategiczny	Główne cele i założenia dokumentu oraz zgodność Strategii Rozwoju Gminy Ciechocin na lata 2016-2026 z dokumentem strategicznym
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 identyfikuje specyficzne dla województwa kujawsko-pomorskiego wyzwania, które są związane z koniecznością ograniczenia bezrobocia, poprawą warunków życia ludności wiejskiej, nadaniu impulsów rozwojowych wschodniej części regionu, określeniu założeń polityki miejskiej oraz zbudowania tożsamości marki regionalnej. Określa ona cztery priorytety rozwojowe obszaru, w które wpisuje się niniejszy dokument: ▪ Konkurencyjna gospodarka ▪ Modernizacja przestrzeni wsi i miast ▪ Silna metropolia ▪ Nowoczesne społeczeństwo Niniejszy dokument jest ściśle powiązany z polityką terytorialną, która jest instrumentem realizacji Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020.
Regionalna Strategia Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Celem głównym, a zarazem wizją Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 jest dynamiczny wzrost innowacyjności Regionu Kujawsko-Pomorskiego w czołowej piątce województw w Polsce. Realizacja celu głównego obejmuje trzy cele strategiczne: ▪ Ukształtowanie innowacyjnych i kreatywnych postaw społeczności regionu, gdzie priorytetem jest odpowiednie rozwinięcie obszaru kształcenia ▪ Ukształtowanie sektora nauki jako zaplecza innowacyjnej gospodarki, cel zakłada

	uksztaltowanie sektora nauki, w taki sposób, aby stanowił on efektywne zaplecze dla rozwijanej innowacyjnej gospodarki ▪ Ukształtowanie regionalnej gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjności, cel skierowany jest na ukształtowanie regionalnej gospodarki, jako gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjności, wykorzystującej możliwości wynikające z rozwiniętej gospodarki cyfrowej, bazującej na superszybkiej sieci internetowej nowej generacji Niniejszy dokument wpisuje się we wszystkie wymienione wyżej cele.
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Celem głównym RPO WK-P 2014-2020 jest uczynienie województwa kujawsko-pomorskiego konkurencyjnym i innowacyjnym regionem Europy oraz poprawa jakości życia jego mieszkańców. Strategia Rozwoju Gminy Ciechocin wpisuje się w cele szczegółowe, określone zwłaszcza dla następujących osi priorytetowych: ▪ Oś Priorytetowa 3 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie ▪ Oś Priorytetowa 4 Region przyjazny środowisku ▪ Oś Priorytetowa 5 Spójność wewnętrzna i dostępność wewnętrzna regionu ▪ Oś Priorytetowa 6 Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry ▪ Oś Priorytetowa 7 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność ▪ Oś Priorytetowa 8 Aktywni na rynku pracy ▪ Oś Priorytetowa 9 Solidarne społeczeństwo ▪ Oś Priorytetowa 10 Innowacyjna edukacja ▪ Oś Priorytetowa 11 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność Realizacja przedsięwzięć zapisanych w niniejszym dokumencie przyczyni się do osiągnięcia wskaźników określonych w RPO, a tym samym wpłynie na realizację celów szczegółowych i celu głównego.

Źródło: Opracowanie własne

6.4. Poziom lokalny

Tabela 39. Zgodność strategii z dokumentami strategicznymi – Poziom lokalny

Poziom lokalny	
Dokument strategiczny	Główne cele i założenia dokumentu oraz zgodność Strategii Rozwoju Gminy Ciechocin na lata 2016-2026 z dokumentem strategicznym
Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego	Strategia Rozwoju Gminy Ciechocin na lata 2016-2026 jest zgodna z następującymi celami strategicznymi Strategii ORSG: ▪ Oferta edukacyjna dostosowana do potrzeb rynku pracy ▪ Efektywne wykorzystanie potencjałów ORSG z zachowaniem walorów środowiska naturalnego ▪ Atrakcyjne warunki do inwestowania ▪ Poprawa stanu bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców powiatu
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim na lata 2013–2017	Głównym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim na lata 2013–2017 jest doskonalenie systemu pomocy społecznej w zakresie stworzenia odpowiednich warunków życia dla rodziny, jej prawidłowego funkcjonowania i spełniania przez nią wszystkich ważnych społecznie ról. Strategii Rozwoju Gminy Ciechocin wykazuje zgodność zarówno z celem głównym jak i następującymi celami strategicznymi dokumentu: ▪ Cel strategiczny 1: Wypracowanie spójnego systemu pomocy dzieciom i rodzinie

	▪ Cel strategiczny 2: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych ▪ Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia
Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 Stowarzyszenia LGD „Dolina Drwęcy”	Strategia Rozwoju Gminy Ciechocin na lata 2016-2026 wykazuje zgodność z Lokalną Strategią Rozwoju na lata 2014-2020, gdyż wpisuje się w następujące cele ogólne LSR: ▪ Cel ogólny 1: Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru LGD "Dolina Drwęcy" poprzez wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia ▪ Cel ogólny 2: Rozwój kapitału społecznego oraz integracja społeczno-zawodowa obszaru LGD "Dolina Drwęcy" ▪ Cel ogólny 3: Poprawa atrakcyjności turystycznej i osiedleńczej obszaru LGD "Dolina Drwęcy"

Źródło: Opracowanie własne

7. System wdrażania, sposoby monitorowania i kontroli

Planowanie strategiczne jest procesem ciągłym. Dla zagwarantowania, że postanowienia przyjęte w niniejszej Strategii będą konsekwentnie realizowane, zapewnione zostaną warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania i weryfikacji. Samorząd Gminy Ciechocin pełni rolę koordynatora i organizatora prac nad realizacją Strategii Rozwoju Gminy Ciechocin na lata 2016-2026.

Organem nadzorującym realizację Strategii jest Rada Gminy. Wójt Gminy Ciechocin jako organ wykonawczy odpowiedzialny za wykonanie ujętych w niej założeń, będzie przedkładał Radzie Gminy sprawozdania z realizacji celu nadrzędnego i celów szczegółowych. Poza funkcją nadzorczą, wyłączną kompetencją Rady Gminy będzie uchwalanie zmian w zapisach Strategii.

Strategia powinna być realizowana we współpracy z innymi partnerami samorządowymi, gospodarczymi i społecznymi lub poprzez inspirowanie i wspieranie realizacji przedsięwzięć innych jednostek. W głównej mierze strategia będzie wdrażana przez pracowników Urzędu Gminy w Ciechocin i jednostek organizacyjnych Gminy.

Należy jednoznacznie wskazać jednostkę odpowiedzialną za monitoring i przygotowanie sprawozdań z realizacji Strategii. Zadanie to może być powierzone jednemu z referatów Urzędu Gminy, albo poprzez wyodrębnienie w jego strukturze zespołu odpowiedzialnego za monitorowanie. Drugim sposobem jest powołanie odrębnej jednostki zajmującej się monitoringiem, składającej się z zainteresowanych podmiotów, np. przedstawicieli przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, mieszkańców itp.

Dla efektywnej realizacji zapisów Strategii niezbędne jest stworzenie systemu stałej kontroli i monitoringu realizacji jego ustaleń. Monitoring będzie polegał na systematycznym gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zbieranych od wszystkich realizatorów projektów w ramach Strategii. Proces ten będzie służył identyfikacji realizowanych przedsięwzięć oraz porównaniu ich zgodności z założeniami Strategii.

Monitoring umożliwia modyfikację poszczególnych elementów przyjętych ustaleń strategicznych. Jednocześnie system ten może być wykorzystywany do ciągłego śledzenia zdarzeń, tendencji i procesów zachodzących w otoczeniu Gminy, jak i wewnątrz niej, które mogą wywierać pozytywny lub negatywny wpływ na osiągnięcie przyjętych celów rozwoju. Pozwala to na zwiększenie zdolności władz Gminy do szybkiej i skutecznej reakcji na zmiany zachodzące zarówno w jej otoczeniu, jak i wewnątrz niej.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Strategii. Głównym zadaniem jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze Strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne cele zastosowania ewaluacji:

- Identyfikacja słabych i mocnych stron
- Oszacowanie możliwości i ograniczeń
- Usprawnienie zarządzania
- Wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działań
- Poprawianie błędów
- Wsparcie alokacji zasobów finansowych
- Ulepszenie procesu decyzyjnego

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia Strategii w zakresie:

- Działania Strategii
- Wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów
- Wpływu na problemy, do których odnosi się Strategia
- Wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia Strategii i projektowania nowych dokumentów o charakterze strategicznym
- Identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu

Ewaluacja Strategii będzie dokonywana w trakcie prac nad sprawozdaniem z wdrażania. Wnioski z ewaluacji i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii.

